

**PAVILNIŲ REGIONINIO PARKO
PLANAVIMO SCHEMA
SPRENDINIAI**

Gamtos paveldo fondas
Vilnius, 2026

PLANUOJAMA TERITORIJA	Pavilnių regioninis parkas ir su juo besiribojančios teritorijos
PLANAVIMO ORGANIZATORIUS	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos
PLANAVIMO PAGRINDAS	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. 621 „Dėl Pavilnių regioninio parko planavimo schema rengimo pradžios ir planavimo tikslų“
PLANAVIMO LYGMUO IR RŪŠIS	Savivaldybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, tvirtinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės
PLANAVIMO DOKUMENTAS	Pavilnių regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai)

 PAVILNIŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMA. SPRENDINIAI			
UŽSAKOVAS		VYKDYTOJAS	
 VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS		 GAMTOS PAVELDO FONDAS A. Vivulskio g. 41-113, 03114 Vilnius Tel. +370 5 263 6269, el. p. info@gpf.lt	
2024 m. spalio 23 d. sutartis Nr. F4-78 „Pavilnių regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planų) parengimas“		Pareigos	Data
		Direktorius	G. Raščius
		Projekto vadovas	M. Pileckas (TPV 0043)
		Vykdytojai:	G. Filipavičienė (A032, 0529), Z. Gulbinas, V. Janušauskaitė (A1984, 1071), G. Motiejūnas, G. Raščius, A. Stoškus V. Valskys
		2026-09-15	

TURINYS

IVADAS.....	4
1. Regioninio parko ribų keitimas.....	6
2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonų keitimas	7
3. Regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų pokyčių apibendrinimas.....	9
4. Regioninio parko tvarkymo ir naudojimo ypatumai	10
5. Miškų grupių keitimo siūlymai ir kompensacijų poreikis	12
PRIEDAI	13
1 priedas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas.....	13
2 priedas. Pavilnių regioninio parko esamų ribų schema	36
3 priedas. Pavilnių regioninio parko projektuojamų ribų schema	37
4 priedas. Pavilnių regioninio parko funkcinio prioriteto zonų pokyčiai	38
5 priedas. Pavilnių regioninio parko rezervatų ir draustinių pokyčiai.....	38
6 priedas. Pavilnių regioninio parko kraštovaizdžio tvarkymo zonų suvestinė	39
7 priedas. Miškų grupių keitimo siūlymų suvestinės	40
8 priedas. Pavilnių regioninio parko miškų grupių priskyrimo brėžinys	41

IVADAS

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – VSTT) užsakyму rengiama Pavilnių regioninio parko (toliau – Pavilnių RP) planavimo schema. Planuojama teritorija – Pavilnių RP su aplinkine teritorija.

Planavimo dokumento rengimo pagrindas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. 621 „Dėl Pavilnių regioninio parko planavimo schemos rengimo pradžios ir planavimo tikslų“.

Planavimo tikslai:

- peržiūrėti Pavilnių RP ir jo funkcinio prioriteto zonų ribas ir, esant teisiniam pagrindui, jas pakeisti;
- peržiūrėti Pavilnių RP buferines apsaugos ribas ir, esant teisiniam pagrindui, jas nustatyti bei numatyti priemones, mažinančias šioje zonoje neigiamą ūkinės veiklos poveikį ir išsaugančias Pavilnių RP aplinką;
- nustatyti Pavilnių RP kraštovaizdžio tvarkymo zonas, jose taikomas gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų apsaugos ir tvarkymo kryptis bei priemones;
- sudaryti sąlygas visuomenei tenkinti pažintinius ir rekreacinius poreikius, kartu sudaryti sąlygas išsaugoti vertingas ekosistemas, gyvūnų, augalų ir grybų rūšis, miško medžių genetinius išteklius;
- nustatyti priemones veiklos pažeistam gamtiniam kraštovaizdžiui, ekosistemoms bei gamtos ir kultūros paveldo objektams atkurti;
- nustatyti priemones, užtikrinančias palankią Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių būklę;
- nustatyti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimus, nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymo, naudojimo ir atkūrimo priemones.

Planavimo uždaviniai nustatyti VSTT direktoriaus 2024 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. V-108 „Dėl Pavilnių regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) planavimo darbų programos patvirtinimo“ patvirtintoje planavimo darbų programoje.

Su planavimo schemos rengimo darbų programa galima susipažinti Planavimo organizatoriaus svetainėje (<https://vstt.lrv.lt/>) ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS, pasiekama per Teritorijų planavimo ir statybos vartus <https://www.planuojustatau.lt/>). Teritorijų planavimo dokumento numeris šioje informacinėje sistemoje Nr. S-RJ-13-24-1135.

Naudingųjų iškasenų telkinių regioniniame parke nėra. Regioniniame parke yra naudojamos 3 gėlo požeminio vandens vandenvietės (Tupatiškių, Pučkorių ir UAB „Spectator NT“). Šių vandenviečių apsaugos zonose (pažymėtos esamos būklės analizės brėžinyje) Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu (106 str.) draudžiama veikla neplanuojama.

Regioninio parko planavimo schema rengiama vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu, Teritorijų planavimo įstatymu, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Saugomų teritorijų specialiųjų planų rengimo taisyklėmis, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, Bendraisiais buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais ir kitais teisės aktais, susijusiais su specialiuoju teritorijų planavimu. Planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus) sudaro grafiniai (ribų plano ir tvarkymo plano brėžiniuose) ir tekstiniai sprendiniai, aiškinamasis raštas bei planavimo procedūrų dokumentai.

Rengiant regioninio parko planavimo schemą, vadovautasi institucijų išduotomis teritorijos planavimo sąlygomis, įvertinta teritorijos planavimo patirtis, problemos, teritorijos apsaugos ir naudojimo poreikiai bei tendencijos. Planavimo schema sudarys prielaidas tvariam vystymuisi regioniniame parke, derinant gamtosauginius, kultūros paveldo apsaugos, ekonominius ir socialinius interesus. Planavimo metu įvertinami „Natura 2000“ teritorijoms nustatyti reikalavimai, patvirtintų ir rengiamų teritorijų ir strateginio planavimo dokumentų (bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, gamtotvarkos planų) sprendiniai. Jie derinami ir prireikus integruojami į planavimo schemą.

Suformuluoti regioninio parko planavimo schemos aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai pateikiami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Pavilnių regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) patvirtinimo“ projekte (1 priedas).

1. Regioninio parko ribų keitimas

1. Rengiant planavimo schemą nagrinėta galimybė į regioninį parką įjungti besiribojantį Vilniaus senųjų kapinių, vad. Antakalnio kapinėmis, kompleksą (u. k. 36243¹). Šiuo metu kapinių komplekso pakraščiai keliose vietose patenka į regioninį parką. Apsvarsčius, šio komplekso nesiūloma jungti į regioninį parką; regioninio parko ribą ties kapinėmis siūloma sutaptinti su kapinių komplekso žemės sklypo riba.

2. Prie regioninio parko siūloma prijungti vertingas teritorijas:

2.1. vakariniame regioninio parko pakraštyje, ties Belmonto gatvės pradžia – biologinės įvairovės požiūriu vertingą 0,5 km ilgio Vilnios upės atkarpą (1 ha). Ši Vilnios atkarpa priskirta „Natura 2000“ ekologiniam tinklui (BAST „Vilnios šlaitai ties Pūčkoriais“), joje susiformavusi Europos bendrijos svarbos 3260² Upių sraunumų su kurklių bendrijomis buveinė, aptinkamos EB svarbos rūšys Baltijos lašišos, paprastieji kūjagalviai, pleištinės skėtės, ūdros. Šią atkarpą siūloma įjungti į regioninio parko konservacinio prioriteto zoną, Vilnios botaninį-zoologinį draustinį;

2.2. Ribiškių kraštovaizdžio draustinio šiauriniame pakraštyje, ties geležinkeliu – biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio požiūriu vertingą erozinio atragio dalį su atviromis buveinėmis ir saugomos rūšies balandinės žvaigždūnės augavietėmis. Į regioninį parką ir Ribiškių kraštovaizdžio draustinį siūloma įjungti teritoriją (3,7 ha) yra valstybinėje žemėje; į ją patenka ir neilgas, atragį kertantis geležinkelio ruožas;

2.3. Tuputiškių geomorfologinio draustinio rytiniame pakraštyje – neurbanizuotą, mišku apaugantį 1,4 ha valstybinės žemės plotą, patenkantį į Žemojo Pavilnio raguvyno kraštovaizdžio vietovę³, siekiant pilnai apimti draustinyje saugomą raiškią raguą;

2.4. rytiniame regioninio parko pakraštyje ties Murlės upeliu:

2.4.1. neurbanizuotą, mišku apaugančią upelio slėnio dalį šalia Rokantiškių piliakalnio, tarp Džiaugsmo ir Žaliakalnio gatvių. Šią kraštovaizdžio požiūriu vertingą ir kultūros paveldo vertybės apsaugai svarbią teritoriją (6,6 ha) siūloma įjungti į konservacinio prioriteto zoną – Rokantiškių kraštovaizdžio draustinį. Teritorija valstybinėje žemėje, pasižymi biologinės įvairovės potencialu. Jos pietinėje dalyje augančiuose lapuočių medynuose dėl derlingų augaviečių yra palankios sąlygos formotis Europos Bendrijos svarbos 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų⁴ buveinėms; upelio slėnyje taip pat yra atvirų buveinių – miško aikštelių;

2.4.2. neurbanizuotą, mišku apaugančią Murlės žemupio slėnio atkarpą tarp Žaliakalnio ir Stepono Batoro gatvių. Į regioninį parką siūloma įjungti slėnio dalis yra valstybinėje žemėje (taip pat patektų dviejų privačių žemės sklypų pakraščiai, esantys upelio pakrančių apsaugos juostoje), Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane ji priskirta intensyviai naudojamų želdynų funkciniai zonai. Šią teritoriją (2,3 ha) siūloma įjungti į ekologinės apsaugos prioriteto zoną ir tvarkyti, atkuriant jos gamtinę ir kraštovaizdžio vertę – išvalyti šiukšles, formuoti miškus. Vakariiniu slėnio pakraščiu numatoma pėsčiųjų pažintinių takų jungtis;

2.5. Rokantiškių piliakalnį supančio miško pietiniame pakraštyje – 4,9 ha neurbanizuojamą valstybinės žemės plotą (žemės sklypo unikalus Nr. 4400-6839-3382 dalis,

¹ Kultūros paveldo vertybės unikalus kodas Kultūros vertybių registre.

² Keturių simbolių derinys (pavyzdžiui, 1110) nurodo buveinės tipo kodą, kuris atitinka Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ kodą Europos Sąjungos buveinių interpretavimo vadove (EUR 15/2, 1999).

³ Pavilnių regioninio parko kraštovaizdžio struktūros schema (2018 m.).

⁴ Žyma (*) nurodo Europos Bendrijos svarbos prioritetinius buveinių tipus, nustatytus 1992 m. gegužės 21 d. Europos Tarybos direktyvoje 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos.

naudojimo būdas – atskirųjų želdynų teritorijos), įsiterpusį tarp miško ir prie Felicijos Bortkevičienės gatvės suformuotų namų valdų. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane šis nenaudojamas valstybinės žemės plotas priskirtas intensyviai naudojamų želdynų funkciniai zonai. Šią teritoriją siūloma įjungti į regioninio parko rekreacinio prioriteto zoną (neužstatytą ir neužstatomą pastatais kraštovaizdžio tvarkymo zoną), numatant galimybes formuoti rekreacinius želdynus su pažintiniam lankymui ir gretimų gyvenamųjų kvartalų gyventojų poilsiui reikalinga infrastruktūra – pažintinių takų jungtimis, poilsio ir žaidimų aikštelėmis ir kt.;

2.6. neurbanizuotas Rokantiškių tvenkinio šiaurinės pakrantės, esančias valstybinėje žemėje ir Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane priskirtas ekstensyviai ir intensyviai naudojamų želdynų funkcinėms zonoms. Šios mažai naudojamos tvenkinio pakrantės (1,7 ha) yra funkciškai susiję su numatoma renatūralizuoti Vilnios slėnio atkarpa. Jas siūloma įjungti į ekosistemų atkūrimo zoną, siekiant atkurti Vilnios upės vientisumą ir renatūralizuoti Vilnios slėnio atkarpą ties Rokantiškių užtvanka ir tvenkiniu, atkuriant jos gamtinę ir kraštovaizdžio vertę bei pritaikant visuomenės rekreaciniams poreikiams;

2.7. regioninio parko rytiniame pakraštyje ties Naująja Vilnia – neurbanizuotus, mišku apaugančius plotus, kurie šliejasi prie regioniniame parke saugomo Ažuolijos miško parko ir Barsukynės erozinio raguvyno, patenka į Barsukynės erozinio raguvyno kraštovaizdžio vietovę⁵. Šias teritorijas (7,4 ha) siūloma įjungti į regioninio parko rekreacinio prioriteto zoną (neužstatytą ir neužstatomą pastatais kraštovaizdžio tvarkymo zoną), numatant galimybę formuoti rekreacinius miškus ir želdynus. Siūlomuose įjungti plotuose vyrauja valstybinė žemė, įsiterpia viena namų valda su esama sodyba.

2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonų keitimas

3. Išnagrinėjus kraštovaizdžio, gyvosios gamtos ir kultūros paveldo vertybių pasiskirstymą bei apsaugos ir naudojimo poreikius, siūloma:

3.1. išplėsti Pūčkorių kraštovaizdžio draustinį, apimant visą regioninio parko centrinėje dalyje, Vilnios slėnyje esantį išskirtinės kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir kultūros paveldo vertės kompleksą – aukščiausią Lietuvoje Pūčkorių atodangą ir kitus stačius Vilnios slėnio šlaitus, ragucas ir atragius, Pūčkorių palivarko sodybą (u. k. 27071) su vizualinės apsaugos pozoniu, Pūčkorių piliakalnį su senovės gyvenvietę (u. k. 33037), Tuputiškių botaninį draustinį bei vingiuotą, natūralia struktūra pasižyminčią Vilnios upės atkarpą tarp Stepono Batoro gatvės ir Belmonto užtvankos, kuri su pakrantėmis priskiriama Buveinių apsaugai svarbiai teritorijai „Vilnios šlaitai ties Pūčkoriais“. Siūlomas draustinis apimtų 107,7 ha ir būtų 50 ha didesnis už dviejų esamų draustinių plotą. Dalis į draustinį siūlomų įjungti vertingų teritorijų (~50 ha) šiuo metu patenka į rekreacinio prioriteto zoną. Į draustinį nesiūloma įjungti dalies rekreacinių teritorijų į šiaurę ir vakarus nuo Pūčkorių piliakalnio, kuriose išsidėstęs diskolfo parkas;

3.2. atsisakyti Kalnų gamtinio rezervato, jo teritoriją (64,8 ha) prijungiant prie gretimo Markučių kraštovaizdžio draustinio. Esamas gamtinis rezervatas yra santykinai nedidelio ploto, be to, išskirtas nepalankioje vietoje – regioninio parko pakraštyje, plačiu ruožu ribojasi su urbanizuotomis teritorijomis. Dėl šių aplinkybių čia sudėtinga užtikrinti gamtinio rezervato režimą bei natūralų ekosistemų vystymąsi. Dabartinis rezervatas taip pat nėra labai tinkamas

⁵ Pavilnių regioninio parko kraštovaizdžio struktūros schema (2018 m.).

buveinių ir rūšių, kurioms reikalinga griežta apsauga, apsaugai; jis nėra tinkamas ir sistemingiems tyrimams bei stebėjimams. Pagrindinės gyvosios gamtos vertybės šioje teritorijoje (saugomos grybų rūšys) susiję su senomis eglėmis. Eglynų perspektyva šioje vietoje prasta – sausos šlaitų augavietės šiltėjant klimatui tampa vis mažiau tinkamos ir eglės čia džiūsta; galima tikėtis, kad jos džius ir ateityje. Norint išsaugoti retas grybų rūšis, eglynų buveinėse gali būti reikalingi sanitariniai kirtimai. Apibendrinant, draustinio režimas šiai teritorijai yra tinkamesnis; geomorfologiniu požiūriu teritorija labiausiai siejasi su Markučių kraštovaizdžio draustiniu – rezervate esančios erozinės vėduoklės leidžiasi į šį draustinį;

3.3. Vilnios slėnio ruožuose ties Kučkuriškėmis, Leoniškėmis ir Belmontu suformuoti 90,2 ha ploto Vilnios botaninį-zoologinį draustinį, kurį sudarytų dvi dalys – mažesnė rytinė (23,4 ha, tarp Rokantiškių užtvankos ir Stepono Batoro gatvės) ir didesnė vakarinė (66,8 ha, nuo Belmonto vandens malūno komplekso iki vakarinės regioninio parko ribos). Vilnios upė yra regioninio parko centrinė ašis, išsiskiria dideliu nuolydžiu, gausiomis akmenų rėvomis su tarp jų įsiterpusiomis smėlio-akmenų sietuvomis, raiškiu slėniu. Vilnia ir jos slėnis regioninio parko ribose pasižymi didele biologine įvairove ir potencialu. Visas upės ruožas ir dalis pakrančių priskirta „Natura 2000“ ekologiniam tinklui (BAST „Vilnios šlaitai ties Pūčkoriais“). Upėje susiformavusi Europos bendrijos svarbos 3260 Upių sraunumų su kurklių bendrijomis buveinė, aptinkamos EB svarbos rūšys Baltijos lašišos, paprastieji kūjagalviai, pleištinės skėtės, ūdros. Slėnyje yra išlikę 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, drėgnų pievų, pamiškių fragmentų, svarbių saugomoms drugių, skėčių rūšims, atsikuria vertingos aliuvinių miškų buveinės, šlaituose – susiformavusios 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveinės su beveik dviejų šimtų metų senumo ažuolais. Buveinių įvairovė, mažas ūkinio naudojimo intensyvumas sudaro prielaidas formuoti didele biologine įvairove pasižyminčią teritoriją miesto ribose su unikaliomis gamtos pažinimo galimybėmis. Neršti plaukiančios per rėvas šokinėjančios lašišos, paukščių, tarp kurių nemaža dalis saugomų rūšių, įvairovė patraukia specialistų ir kitų gamtos mylėtojų dėmesį, leidžia kurti betarpišką santykį su gamta. Draustinio statuso suteikimas Vilnios upės ir jos slėnio ruožams sudarys prielaidas užtikrinti gyvosios gamtos vertybių apsaugą, taikyti gamtotvarkos priemones, reguliuoti lankytojų srautus (ypač plaukimą baidarėmis, dėl kurio kyla vandens buveinių reikšmingo pažeidimo ar net sunaikinimo rizika) ir formuoti labiau tausojančias teritorijos naudojimo praktikas. Siūlomame draustinyje plyti valstybinė žemė, miškų, vandenių ir pievų naudmenos, sodybų ar kitų užstatytų teritorijų nepatenka. Šiuo metu siūlomas draustinio plotas patenka į rekreacinio prioriteto zoną. Pažymėtina, kad išplėtus Pūčkorių kraštovaizdžio draustinį ir suformavus Vilnios botaninį-zoologinį draustinį, beveik visas Vilnios upės ruožas regioniniame parke patektų į konservacinio prioriteto zoną, išskyrus Rokantiškių užtvanką ir tvenkinį, Belmonto vandens malūno statinių kompleksą ir Vilnios upę kertančią Stepono Batoro gatvės atkarpą;

3.4. regioninio parko rytinėje dalyje suformuoti 130,6 ha ploto Rokantiškių kraštovaizdžio draustinį, kuris apimtų kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir kultūros paveldo požiūriu vertingą kompleksą – išskirtinės kraštovaizdžio vertės Rokantiškių raguvyną (Ribiškių-Pavilnio erozinio kalvyno šiaurės rytinę dalį) su Rokantiškių piliaviete (u. k. 1799), Rokantiškių piliakalniu ir senovės gyvenvieta (u. k. 2932), Murlės žemupio ruožu. Siūlomame draustinyje plyti valstybinė žemė, vyrauja miškų naudmenos, sodybų ar kitų užstatytų teritorijų nepatenka. Raguvų šlaituose formuojasi Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveinės, Murlės slėnio derlingose augavietėse yra palankios sąlygos formuoti Europos Bendrijos svarbos 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų buveinėms. Šiuo metu didžioji siūlomo draustinio dalis (~103 ha) patenka į

regioninio parko rekreacinio prioriteto zoną, mažesnę (~21 ha, ties Rokantiškių piliakalniu) – į ekologinės apsaugos prioriteto zoną; dar 6,6 ha Murlės slėnio dalį siūloma įjungti į regioninį parką ir formuojamą draustinį (žr. 2.4 papunktį);

3.5. kultūros paveldo vietovės – Tuputiškių gyvenvietės (u. k. 33512) – pagrindu siūloma suformuoti 23,4 ha ploto Tuputiškių urbanistinį draustinį. Šiam draustiniui rengiami detalizuoti sprendiniai;

3.6. koreguoti Belmonto botaninio-zoologinio draustinio ribas: šiaurinėje dalyje, prie Srovės ir Stepono Batoro gatvių, iš draustinio išjungti vientisą gyvosios gamtos vertybėmis nepasižyminčią ir iš dalies urbanizuotą teritoriją su ugdymo įstaigomis ir sodybomis (2,4 ha, siūloma prijungti prie gretimos ekologinės apsaugos prioriteto zonos), o rytinėje dalyje prie draustinio prijungti mišku apaugusias raguvas su susiformavusiomis 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveinėmis (15,2 ha, šiuo metu patenka į rekreacinio prioriteto zoną). Pakoregavus draustinio ribas ir priderinus jas prie žemės ir miškų sklypų ribų, draustinio plotas padidėtų 14 ha;

3.7. dalį rekreaciniu ir biologinės įvairovės požiūriu mažiau vertingų teritorijų ties geležinkeliu, Pavilnio ir Stepono Batoro gatvėmis siūloma prijungti prie ekologinės apsaugos prioriteto zonos (~70 ha, didžioji dalis šiuo metu patenka į rekreacinio prioriteto zoną);

3.8. atsisakyti ūkinio prioriteto (žemės ūkio) zonos, kuri apima Lauko gėlininkystės bandymų stoties sklypą (A. Kojelavičiaus g. 1). Šio 7,3 ha žemės ūkio paskirties sklypo naudojimas pakitęs, žemės ūkio veikla jame iš esmės nevystoma. Rytinėje sklypo dalyje veikia ugdymo įstaiga (darželis-mokykla „Diemedis“), centrinėje dalyje veikia augalų centras „Multiflora“, kuriame prekiaujama daugiausia atvežtiniais (kituose medelynuose užaugintais) augalais, vakarinė sklypo dalis mažai naudojama. Pažymėtina, kad sklypas ribojasi su didelės gamtinės vertės teritorija – siūlomu Vilnios botaniniu-zoologiniu draustiniu. Atsižvelgiant į susiklosčiusį teritorijos naudojimą bei siekiant apsaugoti siūlomo draustinio aplinką, sklypą siūloma prijungti prie ekologinės apsaugos prioriteto zonos, neintensyvinant jo naudojimo ir užstatymo;

3.9. ties Rokantiškių užtvanka ir tvenkiniu išskirti ekosistemų atkūrimo zoną (17,6 ha), kurioje būtų siekiama atkurti Vilnios upės vientisumą, vagą ir renatūralizuoti Vilnios slėnio atkarpą, atkuriant jos gamtinę ir kraštovaizdžio vertę bei pritaikant visuomenės rekreaciniams poreikiams (žr. 10 punktą). Didžioji numatomos renatūralizuoti teritorijos dalis šiuo metu patenka į rekreacinio prioriteto zoną, taip pat į ekosistemų atkūrimo zoną siūloma įjungti šiaurines Rokantiškių tvenkinio pakrantes (žr. 2.6 papunktį).

3. Regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų pokyčių apibendrinimas

4. Regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų ribos visur tikslinamos siekiant aiškumo, priderinant prie žemės ir miško sklypų bei kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijų ribų, Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano funkcinį zonų ribų, gatvių, žemės naudmenų kontūrų ir kitų aiškių orientyrų. Vietose, kur regioninio parko riba eina pagal gatves, kelius ir geležinkelius, šių transporto infrastruktūros objektų sklypai išimami iš regioninio parko.

5. Regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų pokyčiai pateikiami 2–5 prieduose. Regioninį parką supa urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos, todėl buferinės apsaugos zonos išskirti nesiūloma; pakraščiuose esančius vertingus, natūralų pobūdį išlaikiusius

valstybinės žemės plotus (miškus, želdynus ir pan.) siūloma įjungti į regioninį parką (žr. 1 skyrių). Pagal siūlomas ribas, regioninio parko plotas padidėtų 30,1 ha arba 1,4 %.

6. Pagrindiniai funkcinio prioriteto zonų pokyčiai: dėl siūlomų naujų draustinių (Rokantiškių kraštovaizdžio, Vilnios botaninio-zoologinio, Tuputiškių urbanistinio) ir kai kurių esamų draustinių (Pūčkorių kraštovaizdžio, Belmonto botaninio-zoologinio) ribų išplėtimo padidėtų konservacinio prioriteto zona (316 ha); atitinkamai sumažėtų rekreacinio prioriteto zona (343 ha), į kurią patenka didžioji dalis į konservacinio prioriteto zoną siūlomų įjungti biologinės įvairovės, kraštovaizdžio ir kultūros paveldo požiūriu vertingų teritorijų. Taip pat šiek tiek padidėtų ekologinės apsaugos prioriteto zona (49,7 ha), prie kurios siūloma prijungti dalį rekreaciniu ir biologinės įvairovės požiūriu mažiau vertingų teritorijų ties geležinkeliu, Pavilnio, Stepono Batoro ir Srovės gatvėmis. Neliktų žemės ūkio zonos ties A. Kojelavičiaus gatve (jos teritoriją siūloma prijungti prie ekologinės apsaugos prioriteto zonos), o ties Rokantiškių užtvanka ir tvenkiniu siūloma išskirti ekosistemų atkūrimo zoną (17,6 ha). Gyvenamojo prioriteto zonų plotas, šių zonų ribas priderinus prie žemės sklypų ribų, pakistų labai nežymiai. Funkcinio prioriteto zonų skaičius padidėtų nuo 25 iki 30; šį padidėjimą nulemtų siūlomi draustiniai, smulkiau suskaidantys rekreacinio prioriteto zonas.

7. Esamas ir siūlomas regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų ribas galima peržiūrėti ir palyginti interaktyviame žemėlapyje:

<https://arcg.is/1jiSr0>

4. Regioninio parko tvarkymo ir naudojimo ypatumai

8. Pavilnių regioninio parko steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus nustato regioninio parko nuostatai. Rengiant šią planavimo schemą, regioninio parko nuostatai nėra keičiami.

9. Gyvosios gamtos vertybių išsaugojimui didžiausias dėmesys skiriamas jų koncentracija pasižyminčiuose gamtiniuose ir kraštovaizdžio draustiniuose. Čia numatomos priemonės, kuriomis siekiama Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių bei saugomų rūšių buveinių atkūrimo ir geros būklės užtikrinimo, rūšių įvairovę apsprendžiančio ekosistemų mozaikiškumo ir ekotonų variacijos, medžių-milžinų išsaugojimo, natūraliems miškams būdingų negyvos medienos tipų (stuobrių, sausuolių, virtuolių) ir tūrio palaikymo, taip pat vertybių apsaugos suderinimo su pažintiniu lankymusi. Rekreacinio ir ekologinės apsaugos prioriteto zonose siekiama sudaryti prielaidas esamo miškingumo palaikymui, rekreaciniu, taip pat biologinės įvairovės požiūriu svarbių pušų dominuojamų medynų atkūrimui (jų savaiminis atsikūrimas esamomis sąlygomis nevyksta dėl gaisrų prevencijos ir žolėdžių, krūmaėdžių stygiaus), ekologinės pusiausvyros palaikymui svarbios negyvos medienos pakankamo tūrio užtikrinimui.

10. Planavimo schemas rengimo metu iškilo ekosistemų atkūrimo zonos išskyrimo poreikis ties Rokantiškių užtvanka susiformavusios šlapynės teritorijoje. Įgyvendinant Aplinkos apsaugos projektų valdymo agentūros administruojamą projektą Nr. 01-027-P-0004 „Upių vientisumo atkūrimas“ čia yra numatoma išpirkti ir išardyti esamą užtvanką, atkurti Vilnios upės vientisumą. Tai atvers galimybes atkurti Vilnios upės vagą, natūralią sedimentų pernašą ir žuvų migraciją, upės slėnyje formuoti ir palaikyti atvirą kraštovaizdį, dalį teritorijos pritaikyti visuomenės rekreaciniams poreikiams, kuriant lankytojams skirtą infrastruktūrą.

Išardžius Rokantiškių užtvanką ir nuleidus tvenkinį, taip pat tikslinga išpirkti (paimti visuomenės poreikiams) hidroelektrinę, ją ir žuvitakį išardyti bei sutvarkyti aplinką.

11. Pūčkorių atodangos stabilizavimasis ir užaugimas yra natūralus procesas, kuriam valdyti neturėtų būti taikomos techninės priemonės. Rokantiškių kalvą pritaikyti lankymui netikslinga, tačiau svarbu užtikrinti, kad ji nebūtų aptverta gretimų sodybų tvoromis.

12. Rengiant planavimo schemą, integruojamas nekilnojamojo kultūros paveldo specialusis planavimas – nustatomi detalūs Tuputiškių gyvenvietės (u. k. 33512) ir Pūčkorių palivarko sodybos (u. k. 27071) paveldosaugos reikalavimai. Kitiems kultūros paveldo objektams nustatomos bendresnio pobūdžio kultūros paveldo apsaugos kryptys ir priemonės.

13. Regioniniame parke prie Vilnios upės yra nemažai vandenviečių teritorijų, dalis jų šiuo metu nėra naudojamos. Nenaudojamas vandenviečių teritorijas tikslinga pritaikyti visuomenės rekreacinėms reikmėms ir (ar) prižiūrėti kaip gamtines teritorijas. Pūčkorių vandenvietės nenaudojamoje vakarinėje dalyje siūloma palaikyti pievas (potencialias didžiojo auksinuko buveines), šią vandenvietės dalį taip pat kerta Pūčkorių pažintinis takas. Tupatiškių vandenvietės nenaudojamą vakarinę dalį (rekreacinio prioriteto zonoje) siūloma pritaikyti visuomenės rekreaciniais poreikiams, įrengti poilsiavietę su poilsio ir žaidimų aikštelėmis, pasivaikščiojimo takais.

14. Rengiant planavimo schemą tikslinami rekreacinio naudojimo ir viešųjų paslaugų plėtros sprendiniai. Dalis 2009 m. patvirtintame regioninio parko tvarkymo plane numatytų sprendinių nebeaktualūs – automobilių muziejaus, medinės architektūros muziejaus bei amatų miestelio įkūrimas Kučkuriškių gamybinėse teritorijose, respublikinio saugomų teritorijų lankytojų centro įkūrimas buvusių garažų teritorijoje prie Stepono Batoro ir Mildos gatvių sankryžos (Nacionalinis lankytojų centras buvo įrengtas Antakalnyje), kempingo įrengimas buvusių garažų teritorijoje į pietus nuo Stepono Batoro gatvės (buvusio sąvartyno teritorija yra užteršta ir ją tikslinga rekultivuoti užsodinant mišku), viešbučio statyba Žolyno gatvėje, motelių statyba rekreacinio prioriteto zonose prie Minsko ir Gurių gatvių ir kt. Šie sprendiniai į rengiamą planavimo schemą neperkeliami. Kučkuriškių gamybinės teritorijas siūloma transformuoti į daugiafunkcinius paslaugų centrus, galimybė įrengti kempingą numatoma rekreacinio prioriteto zonoje prie Gurių gatvės. Buvusių garažų teritorijoje prie Stepono Batoro ir Mildos gatvių sankryžos siūloma įkurti mokyklą, o buvusio Lietuvos jaunųjų gamtininkų centro teritorijoje (Džiaugsmo g. 44) plėtoti čia įsikūrusį Lietuvos įtraukties švietime centrą.

15. Atsižvelgiant į galimą neigiamą poveikį reljefui ir lankytojų saugumui, regioniniame parke nenumatoma įrengti ir (ar) plėtoti kalnų dviračių trasų. Ši infrastruktūra ir jos naudojimas nederama su regioninio parko kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros vertybių apsauga, taip pat su pažintiniu turizmu, kurio plėtojimas yra vienas iš regioninio parko prioritetų.

16. Rengiant planavimo schemas sprendinius, siekiama išsaugoti mažai urbanizuotą regioninio parko kraštovaizdžio pobūdį, iš esmės nenumatoma plėsti urbanizuojamų teritorijų. Užstatymo plėtra koncentruojama esamose urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose; gyvenamojo prioriteto zonų ir urbanizuojamų kraštovaizdžio tvarkymo zonų ribos patikslinamos atsižvelgiant į žemės sklypų ribas ir jau susiformavusį užstatymą.

17. Galiojančiame regioninio parko tvarkymo plane nėra aiškiai apibrėžta, kuriose gyvenamosiose kraštovaizdžio tvarkymo zonose galima nauja statyba. Tai stabdo šių zonų vystymą, žemės sklypų formavimą ir naudojimą. Rengiant planavimo schemas sprendinius,

numatomos galimybės naujų sodybų statybai į šias zonas patenkančiuose neužstatytuose žemės sklypuose.

18. Saugomų teritorijų įstatymas numato galimybę dalinti dalimis privačius žemės sklypus, esančius gyvenamosios paskirties funkcinio prioriteto zonoje, kurioje valstybinio parko planavimo schemoje numatyta naujų statinių statyba, tačiau nenustato minimalaus žemės sklypo dydžio. Įvertinus gyvenamosioms vietovėms būdingus žemės sklypų dydžius ir siekiant nesudaryti prielaidų labai tankiam užstatymui, Žemojo Pavilnio ir Kučkuriškių gyvenamojo prioriteto zonose dalinant dalimis privačius žemės sklypus siūloma taikyti 20 arų minimalų sklypo dydį.

19. Didelė regioninio parko dalis patenka į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. patvirtintas rekreaciniu ir ekologiniu požiūriu ypač vertingų teritorijų ribas. Šių teritorijų ribos susietos su 2009 m. patvirtintomis regioninio parko ir jo zonų ribomis. Šiuo metu jos daugelyje vietų nesutampa su žemės sklypų ribomis, taip pat yra vietų, kur į rekreaciniu ir ekologiniu požiūriu ypač vertingas teritorijas patenka privatūs žemės sklypai, kai kurie – kitos paskirties. Tvirtinant rengiamą planavimo schemą, regioninio parko ir jo zonų ribos bus keičiamos. Atsižvelgiant į tai, patvirtinus naują planavimo schemą, tikslinga inicijuoti rekreaciniu ir ekologiniu požiūriu ypač vertingų teritorijų ribų koregavimą (keitimą).

20. Planavimo schemoje nereglamentuojami savivaldos lygmeniu sprendžiami aspektai (transporto reguliavimas, inžineriniai tinklai ir kita).

5. Miškų grupių keitimo siūlymai ir kompensacijų poreikis

21. Pavilnių regioninis parkas patenka į Vilniaus miesto savivaldybę. Esamose ir siūlomose regioninio parko ribose nėra III ir IV grupių miškų. Regioninio parko miškai priskiriami I (rezervatiniai miškai, Kalnų gamtiniame rezervate), IIA (ekosistemų apsaugos miškai, esamuose gamtiniuose ir kraštovaizdžio draustiniuose) ir IIB (rekreaciniai miškai – miško parkai rekreacinio prioriteto zonose ir miestų miškai ekologinės apsaugos prioriteto zonose) grupėms. Vyrauja valstybinės reikšmės miškai, valdomi Vilniaus miesto savivaldybės. Atsižvelgiant į projektuojamas regioninio parko ir jo zonų ribas, siūlomas miškų grupių ir pogrupių keitimas apimtų 330 ha miškų, iš to vos 0,1 ha patektų į privačius žemės sklypus. Didžiąją dalį sudaro numatomi pokyčiai tarp IIA ir IIB miškų grupių, dauguma šių pokyčių (226,4 ha arba 68 % pokyčių ploto) susiję su siūloma gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių plėtra. Kalnų gamtinio rezervato teritoriją prijungus prie Markučių kraštovaizdžio draustinio, rezervatiniai miškai (62,7 ha) būtų pervesti į IIA grupę. Dar 36,6 ha rekreacinių (IIB grupės) miškų keistųsi tik pogrupis. Pagal teikiamus siūlymus (7 priedas, 8 priedas), miškų grupės regioniniame parke negriežtėtų, todėl nereikėtų kompensacijų skaičiuoti ir išmokėti privačių miškų savininkams.

22. Vilnios upės vientisumo atkūrimui ir ūkinės veiklos pažeistos teritorijos renatūralizavimui reikalingas Rokantiškių užtvankos, hidroelektrinės ir žuivitakio statinių išpirkimas (paėmimas visuomenės reikmėms) numatomas Aplinkos apsaugos projektų valdymo agentūros administruojamo projekto Nr. 01-027-P-0004 „Upių vientisumo atkūrimas“ ir Vilniaus miesto savivaldybės lėšomis.

23. Kompensacijų poreikis dėl pradėtų rengti ar parengtų teritorijų planavimo dokumentų ar ūkinės veiklos projektų, kurie nebegalės būti patvirtinti, arba negalės būti toliau įgyvendinami, arba turės būti keičiami dėl nustatytų naujų veiklos saugomoje teritorijoje apribojimų, nenumatomas.

PRIEDAI

1 priedas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

DĖL PAVILNIŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) PATVIRTINIMO

2026 m. _____ d. Nr. ____
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 4 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

1. Patvirtinti Pavilnių regioninio parko planavimo schemą, kurią sudaro Pavilnių regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai, Pavilnių regioninio parko ribų planas ir Pavilnių regioninio parko tvarkymo planas (brėžiniai) (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 27 d. nutarimą Nr. 518 „Dėl Pavilnių regioninio parko ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2026 m. _____ d. nutarimu Nr. _____

PAVILNIŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS (RIBŲ IR TVARKYMO PLANŲ) AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI SPRENDINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pavilnių regioninio parko planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus) sudaro Pavilnių regioninio parko ribų planas (toliau – ribų planas), Pavilnių regioninio parko tvarkymo planas (toliau – tvarkymo planas) (brėžiniai) ir Pavilnių regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai.

2. Ribų plano tikslai – nustatyti:

- 2.1. Pavilnių regioninio parko (toliau – regioninis parkas) ribas;
- 2.2. regioninio parko funkcinio prioriteto zonų ribas;
- 2.3. regioninio parko konservacinio prioriteto zonų tikslus.

3. Tvarkymo plano tikslai – nustatyti:

- 3.1. kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;
- 3.2. gamtos apsaugos kryptis ir priemonės;
- 3.3. kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemonės;
- 3.4. rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemonės;
- 3.5. gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros kryptis.

II SKYRIUS TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

4. Regioniniame parke pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, naudojimo galimybes ir gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (ribų plano brėžinys):

4.1. konservacinio prioriteto zoną sudaro Ancučių, Antakalnio, Iškartų, Markučių, Pūčkorių, Ribiškių ir Rokantiškių kraštovaizdžio draustiniai, Lyglaukių ir Tuputiškių geomorfologiniai draustiniai, Belmonto ir Vilnios botaniniai-zoologiniai draustiniai, Tuputiškių urbanistinis draustinis, kurių tikslai yra:

4.1.1. Ancučių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti stačiašlaičio giliai raižyto raguvyno kraštovaizdį, Naujosios Vilnios (Kučkuriškių) piliakalnį, susiformavusias Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę;

4.1.2. Antakalnio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti miškingą Sapiėgynės atragio kraštovaizdį su Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveinėmis; XX a. pradžios Lenkijos kariuomenės Vilniaus įgulos Antakalnio amunicijos bunkerio kompleksą su europinio plačiaausio žiemojimo vietomis ir užtikrinti gerą jų būklę;

4.1.3. Iškartų kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti didžiąsias erozines vėduokles, pasižyminčias ypač raiškiu reljefu, tradicine raguvų dugnuose išsidėsčiusių pievų ir sodybų mozaika, miškingomis atragių juostomis; Europos Bendrijos svarbos 9010 Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę;

4.1.4. Markučių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškias erozines šaltiniuotas vėduokles ir latakus su brandžių eglynų bei ažuolynų bendrijomis, pievomis ir miško aikštelėmis; Markučių dvaro sodybos fragmentus, J. Pilsudskio namą, M. Tomonio gatvės grindinį ir disidentų Mindaugo Tomonio žūties atminimo vietą; Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę; saugomų rūšių marmurinių auksavabalių, kurapkinių storplučių, ažuolinių kepenų, korališkųjų tripiadyglių, rausvųjų pintainių, plunksninių raukšliagybių populiacijas ir buveines;

4.1.5. Pūčkorių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti stačiašlaitio giliai raižyto raguvyno masę ir didžiausią Vilnios erozinį šlaitą, natūralią Vilnios upės atkarpą; gamtos ir kultūros paveldo objektus – aukščiausią Lietuvoje Pūčkorių atodangą, Pūčkorių piliakalnį su gyvenviete, Pūčkorių palivarko sodybą; Europos Bendrijos svarbos 3260 Upių sraunumų su kurklių bendrijomis, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 9010 *Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę; Europos Bendrijos svarbos rūšių stačiųjų dirvuolių, Baltijos lašišų, paprastųjų kūjagalvių, didžiųjų auksinukų, pleištinų skėčių, šarvuotųjų skėčių, purpurinių plokščiavabalių, ūdrų populiacijas ir buveines, užtikrinant gerą jų būklę; brandžius ažuolynus; saugomų rūšių baltajuosčių melsvių, salpinių pelėdgalvių, grakščiųjų skėčių, žirnialepių pelėžirnių, retažiedžių miglių populiacijas ir užtikrinti gerą jų buveinių būklę;

4.1.6. Ribiškių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti didžiąsias erozines vėduokles, pasižyminčias ypač raiškiu reljefu, tradicine raguvų dugnuose išsidėsčiusių agrarinių naudmenų ir sodybų mozaika, miškingomis atragių juostomis, Kaukysos upeliu, šaltiniuotomis raguvomis ir pievomis, brandžiais ažuolynais; Europos Bendrijos svarbos 6210 Stepinių pievų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę; Europos Bendrijos svarbos rūšių didžiųjų auksinukų, niūraspalvių auksavabalių, purpurinių plokščiavabalių, stačiųjų dirvuolių populiacijas, buveines ir užtikrinti gerą jų būklę; saugomų rūšių melsvųjų gencionų, dėmėtųjų gegūnių, mėlynųjų palemonių, baltajuosčių melsvių populiacijas ir buveines;

4.1.7. Rokantiškių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškų miškingą Pavilnio erozinio kalvyno šiaurės rytinės dalies kraštovaizdį su unikaliomis archeologinio ir gynybinio kultūros paveldo vertybėmis – Rokantiškių piliaviete ir Rokantiškių piliakalniu su gyvenviete; šlaituose besiformuojančias Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę;

4.1.8. Lyglaukių geomorfologinio draustinio – išsaugoti Neries ir Vilnios slėnių sandūroje susiformavusią sudėtingą atragių sistemą, nuo Lyglaukių pakilumos nutįsusius ilgus erozinius atragius, nuo kurių atsiveria sausrėnių, kalvų ir Vilniaus panorama;

4.1.9. Tuputiškių geomorfologinio draustinio – išsaugoti būdingą šlaitinę raguvų sistemą su brandžiais ažuolais ir eglėmis, išlikusiais pievų, miško aikštelių fragmentais; aukščiausią Vilniuje natūralią Rokantiškių kalvą; Pavilnio Kristaus Karaliaus ir Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės bažnyčią ir Tuputiškių serpantiną; Europos Bendrijos svarbos 9050 Žolių turtingus eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę; saugomų kardalapių garbenių populiaciją ir buveines;

4.1.10. Belmonto botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti Belmonto miško masyvą, svarbų Vilniaus žaliosios infrastruktūros elementą, stačiašlaitėje erozinėje plynaukštėje, kuri formuoja raiškų Vilnios pralaužos šlaitą; miško laukymes; susiformavusias Europos Bendrijos svarbos 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę;

4.1.11. Vilnios botaninio-zoologinio draustinio – išsaugoti natūralios struktūros Vilnios upės ir jos pakrančių ruožus su atodangomis ir čia aptinkamas Europos Bendrijos svarbos 3260 Upių sraunumų su kurklių bendrijomis, 6510 Šienaujimų mezofitų pievų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveines ir užtikrinti gerą jų būklę; Europos Bendrijos svarbos rūšių Baltijos lašišų, paprastųjų kūjagalvių, pleištinų skėčių, ūdrų populiacijas ir užtikrinti gerą jų buveinių būklę; brandžius ažuolynus; saugomų salpinių pelėdgalvių populiacijas ir buveines;

4.1.12. Tuputiškių urbanistinio draustinio – išsaugoti Tuputiškių gyvenvietę, atskleisti jos istorinio suplanavimo elementus – XX a. I pusėje pradėto formuoti radialinio plano fragmentus, Pavilniui būdingo ekstensyvaus sodybinio ir miesto vilų užstatymo turinę ir erdvinę struktūrą, glaudų ryšį su gamtine aplinka, vertingus užstatymo bruožus, savitus medinės architektūros objektus – istorinius medinius statinius ir jų aplinką, puoselėti statybos iš medžio tradicijų tęstinumą.

4.2. ekologinės apsaugos prioriteto zoną sudaro apsauginės teritorijos ties geležinkeliu, Stepono Batoro, A. Kojelavičiaus, Mildos ir Pavilnio gatvėmis, Murlės žemupiu;

4.3. ekosistemų atkūrimo zoną sudaro renatūralizuojama teritorija ties Rokantiškių užtvanka ir tvenkiniu;

4.4. rekreacinio prioriteto zoną sudaro rekreacinės teritorijos ties Liepkalniu, Tuputiškėmis, Sapieginė ir Naująja Vilnia, prie Minsko plento, Stepono Batoro, Belmonto, Felicijos Bortkevičienės, Gurių, Kučkuriškių ir Viršupio gatvių, Rokantiškių tvenkinio;

4.5. gyvenamojo prioriteto zoną sudaro Žemojo Pavilnio ir Kučkuriškių dalys.

III SKYRIUS

TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

5. Regioninio parko tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų specialiųjų planų rengimo taisyklės nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (tvarkymo plano brėžinys):

5.1. konservacinio apsaugos prioriteto kraštovaizdžio tvarkymo zonos ir pozonai:

5.1.1. reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma gamtos paveldo objektų ir valstybės saugomų kultūros paveldo objektų teritorijose, kuriose tikslinga palaikyti tradicines (įprastas) naudojimo formas, užtikrinančias nustatytosios vertės išsaugojimą, ir gerinti šių vertybių eksponavimo sąlygas. Šioje zonoje prireikus taikomos priemonės gamtos, kultūros paveldo ir kraštovaizdžio vertybėms bei biologinei įvairovei išsaugoti, Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir saugomų rūšių gerai būklei pasiekti ir palaikyti, miško aikštelėms palaikyti;

5.1.2. reguliuojamos pradinės apsaugos (KOr*) kraštovaizdžio tvarkymo pozonis nustatomas registrinių (pradinės apsaugos) kultūros paveldo objektų teritorijose, kuriose nebūtina nustatyti konservacinės žemės paskirties, tačiau tikslinga palaikyti tradicines (įprastas) ar nežymiai keičiančias vertingąsias savybes naudojimo formas, užtikrinančias nustatytosios vertės išsaugojimą ir objektų naudojimą (pritaikymą), gerinti šių vertybių eksponavimo sąlygas. Šiame pozonyje prireikus taikomos priemonės kultūros paveldo ir kraštovaizdžio vertybėms bei biologinei įvairovei išsaugoti, Europos Bendrijos svarbos

natūralių buveinių ir saugomų rūšių gerai būklei pasiekti ir palaikyti, miško aikštelėms palaikyti;

5.2. miškingo kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.2.1. išsaugančio ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių miškuose, kurie tvarkomi pagal IIA grupės (draustinių miškų) reikalavimus, prireikus taikomos priemonės biologinei įvairovei ir kraštovaizdžio vertybėms išsaugoti, Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir saugomų rūšių gerai būklei pasiekti ir palaikyti, miško aikštelėms palaikyti;

5.2.2. apsauginio ūkininkavimo (MAb) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma ekologinės apsaugos prioriteto zonų miškuose, kurie tvarkomi pagal IIB grupės (miestų miškų) reikalavimus, papildomai taikomos priemonės, sudarančios prielaidas pušynų atsikūrimui, ekologinės pusiausvyros palaikymui svarbios negyvos medienos pakankamo tūrio užtikrinimui;

5.3. agrarinio kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.3.1. išsaugančio ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių agrarinėse teritorijose, kuriose yra Europos Bendrijos svarbos natūralių pievų buveinių. Šioje zonoje siekiama išsaugoti atvirą kraštovaizdį ir biologinę įvairovę, palaikyti pievas ir ganyklas bei pamiškes, prireikus taikomos priemonės Europos Bendrijos svarbos pievų buveinių ir saugomų rūšių gerai būklei pasiekti ir palaikyti;

5.3.2. atkuriančio ūkininkavimo (ŽEr/VEr) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma ekosistemų atkūrimo zonoje ties Rokantiškių tvenkiniu. Šioje zonoje siekiama atkurti Vilnios upės vientisumą, formuojamas ir palaikomas atviras kraštovaizdis, galimas lankytojams skirtos infrastruktūros kūrimas. Į kraštovaizdžio tvarkymo zoną patenkantiems miškams taikomas miestų miškų ūkininkavimo režimas;

5.3.3. apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių bei ekologinės apsaugos prioriteto zonų agrarinėse teritorijose, kuriose nėra reikšmingų biologinių vertybių. Šioje zonoje siekiama išsaugoti atvirą kraštovaizdį, prireikus taikomos priemonės atviram kraštovaizdžiui (pievoms ir laukams su pavieniais medžiais ir jų grupėmis) atkurti ir palaikyti;

5.4. vandens telkinių (akvatorijų) kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.4.1. išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma Vilnios upės atkarpose, kuriose yra išskirtos Europos Bendrijos svarbos natūralių gėlųjų vandenų buveinės ir su jomis susijusių saugomų rūšių buveinės, prireikus taikomos priemonės šių vertybių gerai būklei pasiekti ir palaikyti;

5.4.2. apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma draustinių ir ekologinės apsaugos prioriteto zonų vandens telkiniuose, kuriems nekeliami specialių gyvosios gamtos vertybių apsaugos ar rekreacinio pritaikymo tikslų;

5.5. rekreacinio ir edukacinio kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.5.1. neužstatyta ir neužstatoma pastatais (RNe) rekreacinio kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma neurbanizuojamose rekreacinio prioriteto zonų dalyse. Šioje zonoje gali būti įrengiamos stovyklavietės, poilsiavietės, atokvėpio vietos, apžvalgos, žaidimų ir automobilių stovėjimo aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai, formuojami želdynai ir miško parkai. Miškai tvarkomi pagal IIB grupės (miško parkų) reikalavimus, papildomai taikomos priemonės, sudarančios prielaidas pušynų atsikūrimui, ekologinės pusiausvyros palaikymui svarbios negyvos medienos pakankamo tūrio užtikrinimui;

5.5.2. užstatyta ar užstatoma pastatais (RNi) rekreacinio kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma esamų ar planuojamų slaugos namų, multifunkcinių paslaugų kompleksų, kempingų ir žirgynų teritorijose. Šioje zonoje kuriama esamiems ar numatomiems objektams pritaikyta aplinka ir infrastruktūra;

5.5.3. užstatyta pastatais (NDu) edukacinio kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma esamų ar planuojamų švietimo įstaigų sklypuose. Šioje zonoje plėtojamos švietimo įstaigos, kuriama joms reikalinga infrastruktūra, formuojamas edukacijai pritaikytas kraštovaizdis;

5.6. užstatyto kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.6.1. išsaugančio (GEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma Tuputiškių urbanistinio draustinio dalyse, kuriose užstatymas yra vertingoji savybė, bei vertingose gamtinių elementų teritorijose. Ši zona tvarkoma konservuojant, restauruojant bei pritaikant esamas sodybas ir urbanistinę struktūrą, nepažeidžiant teritorijos užstatymo tipo ir išsaugant vertingus užstatymo bruožus, bei išsaugant ir tvarkant gamtinių elementų teritorijas, atviras erdves. Naujų sodybų kūrimas nenumatomas. Šioje zonoje išskiriami gamtinių elementų (GEk-G), sodybinio miestelių netaisyklingo užstatymo (GEk-S) bei viešųjų erdvių (GEk-V) kraštovaizdžio tvarkymo pozonai. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos ir jos pozonių paveldosaugos reikalavimai detalizuojami 16.4.3 papunktyje;

5.6.2. pertvarkomojo (GEp) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma draustinių dalyse, kuriose užstatymas nėra vertingoji savybė. Šioje zonoje galimas naujų sodybų kūrimas. Siekiant palaikyti ir gerinti bendrą aplinkos ekologinį stabilumą ir kraštovaizdžio raiškumą, šioje zonoje sodybos tvarkomos ir želdynai formuojami išryškinant Vilniaus priemiesčių kraštovaizdžio savitumą ir išsaugant būdingus elementus, perstatomi susiformavusiam kraštovaizdžiui nebūdingi pastatai. Šiai zonai priskiriamose Tuputiškių urbanistinio draustinio dalyse saugoma Tuputiškių gyvenvietės plano struktūra, jos fragmentai, o užstatymas gali būti vystomas nesusiformavusiose erdvėse, pratęsiant ir išryškinant neužbaigtą Tuputiškių gyvenvietės urbanistinę struktūrą bei išlaikant šiam Pavilnio priemiesčiui būdingus plano ir erdvių komponavimo principus, darnų ryšį su gamtine aplinka. Tuputiškių urbanistinio draustinio dalyse išskiriami sodybinio miestelių netaisyklingo arba miesto vilų laisvo užstatymo (GEp-S/MV) bei viešųjų erdvių (GEp-V) kraštovaizdžio tvarkymo pozonai, kurių paveldosaugos reikalavimai detalizuojami 16.4.5 papunktyje;

5.6.3. intensyvaus užstatymo (GRi) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma rekreacinio prioriteto zonų dalyse. Šioje zonoje galimas naujų sodybų kūrimas, rekreacinių pastatų statyba. Statiniai ir želdiniai tvarkomi tikslingai, gerinant poilsio sąlygas ir aplinkos kokybę, išlaikant ir didinant estetinę kraštovaizdžio vertę, nesudarant neigiamo vizualinio poveikio saugomoms vertybėms. Esami ir nauji pastatai gali būti pritaikomi apgyvendinimo paslaugoms teikti, gali būti plėtojama vieša rekreacinė infrastruktūra;

5.6.4. vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma ekologinės apsaugos prioriteto zonų dalyse. Šioje zonoje galimas naujų sodybų kūrimas, sodybos tvarkomos ir želdynai formuojami išryškinant Vilniaus priemiesčių kraštovaizdžio savitumą ir išsaugant būdingus elementus;

5.6.5. intensyvaus užstatymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma gyvenamojo prioriteto zonose. Šioje kraštovaizdžio tvarkymo zonoje užstatymo plėtra numatoma pratęsiant Žemojo Pavilnio ir Kučkuriškių planinę ir erdvinę struktūras, galimas naujų sodybų kūrimas, rekreacinių pastatų statyba;

5.7. technogenizuoto kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

5.7.1. neužstatyta (NLn) eksploatacinio (gavybinio) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma požeminio vandens vandenviečių teritorijose, kurios naudojamos ir tvarkomos pagal joms taikomus geriamo vandens eksploatavimo technologijų reikalavimus, veiklą derinant su regioninio parko steigimo tikslais. Nenaudojamos vandenviečių teritorijos gali būti tvarkomos pritaikant rekreacijai, pažintiniam lankymui ar formuojant gamtines buveines;

5.7.2. užstatyta (NLu) eksploatacinio (gavybinio) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma pastatais užstatytose požeminio vandens vandenviečių teritorijų dalyse, kurios tvarkomos pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Šioje zonoje naujų pastatų statyba nenumatoma;

5.7.3. gamybinio-komunalinio-energetikos (NFu) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma esamų laidojimo namų, degalinių ir Lietuvos sporto centro šaudyklos teritorijose, kurios tvarkomos pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Šių objektų poveikis aplinkai mažinamas želdiniais, spalviniais sprendimais, triukšmo mažinimo priemonėmis;

5.7.4. inžinerinės infrastruktūros (NTu) kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatoma transporto ir inžinerinės infrastruktūros teritorijose, kurios tvarkomos pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus.

IV SKYRIUS

GAMOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

6. Pagrindinė regioninio parko gamtos apsaugos kryptis – būdingo kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimas, derinant su kitomis ekosistemų teikiamomis paslaugomis.

7. 3260 Upių sraunumų su kurklių bendrijomis buveinių geros būklės, Vilnios upės ekologinės pusiausvyros ir regioninio parko vandens telkiniuose saugomų hidrobiontų rūšių populiacijų palaikymui:

7.1. plaukimas baidarėmis Vilnios upe augalų vegetacijos metu leidžiamas tik esant pakankamam vandens lygiui, kai mechaninis poveikis buveinės augalijai yra mažiausias. Esant žemam vandens lygiui, kuris nustatoma remiantis regioninio parko direkcijos vykdomais vandens lygio matavimais, apie kurių rezultatus pranešama oficialioje interneto svetainėje, plaukimas baidarėmis negalimas;

7.2. vykdomas baidarių poveikio saugomoms buveinėms monitoringas. Prireikus įvedamas vegetacijos laikotarpiu galinčių plaukti baidarių skaičiaus apribojimas; ribojimo įgyvendinimui įvedama leidimų sistema;

7.3. įgyvendinamos Vilnios upės vientisumo atkūrimo priemonės:

7.3.1. siekiant atkurti efektyvią hidrobiontų migraciją ir natūralią sedimentų pernašą, tikslinga išardyti Rokantiškių užtvanką;

7.3.2. siekiant užtikrinti EB svarbos rūšių paprastųjų kūjagalvių ir paprastųjų kirtiklių populiacijų genų mainų galimybę tarp populiacijų Neries ir Vilnios upėse, tikslinga pertvarkyti Belmonto žuvitakį, kuris dabar įveikiamas tik lašišinių žuvų;

7.4. numatytose vietose atkuriami ir palaikomi atviri, krūmais ir medžiais neapaugę Vilnios upės ir Belmonto tvenkinio pakrantės ruožai, siekiant sudaryti didesnę skirtingo apšviestumo vandens telkinių ir jų pakrančių ruožų įvairovę bei palankesnes sąlygas saugomų rūšių pleištinųjų žirgelių, grakščiujų ir šarvuotųjų skėčių populiacijoms. Numatytuose tvarkyti pakrančių ruožuose gali būti paliekami pavieniai medžiai ar krūmai;

7.5. Belmonto tvenkinyje negali būti keičiamas nusistovėjęs hidrologinis režimas, negali būti veisiamos karpinės žuvys.

8. Sausųjų pievų tvarkymo plotuose, apimančiuose 6210 Stepinių pievų buveines melsvųjų gencijonų ir balandinių žvaigždūnių augavietes:

8.1. negali būti įveisiamas miškas, tręšiama;

8.2. šalinami jauni medžiai ir krūmai, kad sudarytų ne daugiau kaip 10 % buveinių projekcinio padengimo (paliekami brandesni medžiai, krūmai) ir ekstensyviai ganoma (0,2–0,5 sutartinio gyvulio/ha), laikantis Kaimo plėtros programos (KPP) reikalavimų. Šiuose plotuose ganymą tikslinga kombinuoti su vėlyvu šienavimu; vien tik šienavimo taikymas yra mažiau palanki priežiūros priemonė, taikytina ribotą laikotarpį apsaugojimui nuo užaugimo sumedėjusia augalija, jei nėra galimybių ganyti. Šienaujama rudenį, pašalinant biomasę. Pamiškių ekotonuose rekomenduojama šienauti skirtingas zonas pramečiui, kad dalis plotų būtų šienaujami kas 2 ar net 3 metus.

9. Mezofitinių pievų tvarkymo plotuose, apimančiuose 6510 Šienaujamų mezofitų pievų buveines, šalinami medžiai bei krūmai, kad sudarytų ne daugiau kaip 5 % projekcinio padengimo (paliekami brandžiausi medžiai, krūmai) ir kasmet šienaujama, laikantis KPP nurodytų datų. Šienaujama du kartus arba šienavimas derinamas su atolo nuganymu (0,2–0,5 sutartinio gyvulio/ha).

10. Drėgnųjų pievų ir pamiškių tvarkymo plotuose, apimančiuose 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų buveines, stačiųjų dirvuolių, mėlynųjų palemonų, dėmėtųjų gegūnių, didžiųjų auksinukų, baltajuosčių melsvių augavietes ir palaikomas miško laukymės, kurios yra potencialios retųjų rūšių buveinės ir svarbūs sparčiai nykstantys kraštovaizdžio elementai:

10.1. buveinių būklės pagerinimui kertami sutankėję medžiai bei krūmai (paliekami brandžiausi), frezuojami jų kelmiai, kad netrukdytų tvarkymui, neaugtų atžalos. Medžių, krūmų projekcinis padengimas neturėtų sudaryti daugiau kaip 10 % tvarkomo ploto didžiųjų auksinukų buveinėse, 20 % – 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų ir baltajuosčių melsvių buveinėse, 30 % – stačiųjų dirvuolių, mėlynųjų palemonų, dėmėtųjų gegūnių buveinėse ir palaikomose miško laukymėse; brandesni miško pakraščio medžiai ar jų kompaktiškos grupės (>0,05 ha) neiškaičiuojami į medžių dengiamą plotą.

10.2. palankiausias tvarkymo būdas – ekstensyvus ganymas (0,3–0,5 sutartinio gyvulio/ha) KPP nurodytais terminais. Ganant gali būti sudaromos sąlygos žolėdžiams patekti ir į gretimų medynų pakraščius. Smarkiai krūmais apaugusiose buveinėse atkūrimo tikslais palanku ganyti ožkas, palaikant buveines – avis, smulkesnių veislių galvijus. Nesant galimybių ekstensyviai ganyti, galima mozaikiškai šienauti – kas 1–2 metus zonomis, keičiant jų ribas, kad tvarkymo plote nuolatos būtų prieš 1, 2 ir 3–4 metus šienauti plotai. Šienaujama rugpjūčio pabaigoje – rugsėjo mėnesį, augalams išbarsčius sėklas ir saugomiems drugiams praėjus jautrias šienavimui vystymosi stadijas, nupjauta biomasė pašalinama. Palaikomose miško laukymėse, kurios naudojamos ir rekreacijai (kerta pėsčiųjų takai, įrengtos apžvalgos vietos), lankymui svarbioje ploto dalyje gali būti taikomas ir intensyvesnis šienavimas.

11. Gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių pievose ir laukuose nauji miškai neįveisiami ir neatželdinami. Šių būdingų ir sparčiai nykstančių atviro kraštovaizdžio elementų, kuriuose nėra nustatyta saugomų rūšių ar buveinių, atkūrimui išskirtose teritorijose kertami krūmai ir jauni medeliai, išsaugant brandžiausius medžius, krūmus ar jų grupes; kelmiai frezuojami, sudarant palankesnes sąlygas vėlesniam pievų šienavimui ir (ar) ganymui. Žolės biomasės nerekomenduojama reguliariai smulkinti ir palikti vietoje.

12. 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniųuotų pelkių buveinėse negali būti keičiamas hidrologinis režimas su pelke susijusiose teritorijose, negali būti naudojamos trąšos ar pesticidai, negali būti nuleidžiami nutekamieji ar drenažo vandenys.

13. Biologinės įvairovės ir ekologinės pusiausvyros palaikymui gamtinių ir kompleksinių draustinių miškuose numatoma:

13.1. miško sklypuose užtikrinti ne mažesnę kaip 20 m³/ha negyvos medienos (sausuolių, stuobrių ir virtuolių) kiekį, kurio didesnę dalį sudarytų daugiau kaip 20 cm diametro mediena;

13.2. palikti visus daugiau kaip 60 cm diametro (krūtinės aukštyje) sausuosius, drevėtus, su uoksais ar kitaip pažeistus medžius, kurie nekelia grėsmės lankytojų saugumui;

13.3. siekiant užtikrinti lankymosi saugumą, plonesni kaip 60 cm diametro sausuliai ar pavojingi medžiai, esantys arčiau kaip 30 m nuo pažintinių takų, apžvalgos aikštelių ar kitos Tvarkymo plane numatytos lankymo infrastruktūros, gali būti pilnai nupjaunami, o storesni kaip 60 cm diametro sausuliai nugenimi iki nepavojingo aukščio stuobrių. Nupjauti medžiai ar jų dalys paliekami buveinėse, prireikus sukraunami į krūvas; lankytojams pateikiama informacija apie draustiniuose už lankymo infrastruktūros ribų su medžių virtimu susijusias grėsmes, kurios ypač padidėja stipresnio vėjo, snygio ar lietaus laikotarpiais.

14. Miškų buveinių išsaugojimui:

14.1. 9010 *Vakarų taigos, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų buveinėse negali būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus atvejus.

14.2. 9010 *Vakarų taigos buveinėse negali būti šalinama susidaranti negyva mediena, nevykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant sukurti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną, palaikyti saugomų rūšių buveines. Miško sklypuose, kuriuose formuojasi tankus lapuočių 3 ardas, sukcesijos į lapuočių miškus stabdymui gali būti intensyviai trumpą laikotarpį (ypač palanku prieš pat vegetacijos periodą) ganomos ožkos.

14.3. 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų ir 91E0 *Aliuvinių miškų buveinėse:

14.3.1. vykdomi tik specialieji biologinės įvairovės palaikymo kirtimai siekiant formuoti ir (ar) palaikyti įvairiaamžį medyną, saugomų rūšių buveines, išsaugoti senus ne miško sąlygomis išaugusius medžius, ir sanitariniai kirtimai, jeigu kyla masinio ligų ar kenkėjų išplitimo grėsmė;

14.3.2. paliekama visa stambesnė kaip 20 cm diametro negyva mediena, išskyrus atvejus, kai kyla masinio ligų ar kenkėjų išplitimo grėsmė. Žuvę, pažeisti didesnio kaip 20 cm diametro medžiai, kuriuose nėra ligų ar kenkėjų plitimui svarbių židinių ir kurie nekelia grėsmės sanitarinių kirtimų vykdymui ar nėra greta lankymo infrastruktūros, kaip apibrėžta 13.3 papunktyje, paliekami stovėti; pavojingi medžiai nupjovus paliekami buveinėse;

14.3.3. po sanitarinių kirtimų prioritetas skiriamas natūraliam atžėlimui. Dalinis želdinimas, sodinant kiek galima didesnių matmenų buveinei būdingų rūšių sodmenis kontaineriuose į neruoštą dirvą gali būti vykdomas, jei nesitikima pakankamo žėlimo; pasodintų sodmenų priežiūra turi užtikrinti konkuruojančios žolinės augalijos šalinimą vegetacijos sezono metu;

14.4. 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų buveinėms leidžiama natūraliai kisti prisitaikant prie vietos sąlygų. Šių buveinių sukcesija iš vieno buveinės tipo į

kitą stabdoma specialiaisiais kirtimais tik tais atvejais, kai būtina užtikrinti pakankamą BAST apsaugos tiksluose įrašytų buveinių tipų plotą.

15. Saugomų rūšių apsaugai:

15.1. purpurinio plokščiavabalio apsaugai išskirtose buveinėse nevykdomi kirtimai, paliekama visa susidariusi negyva mediena (sausuoliai, stuobriai ir virtuoliai); pavojingi medžiai tvarkomi kaip nurodyta 13.3 papunktyje;

15.2. niūraspalvio ir marmurinio auksavabalių apsaugos plotuose bei papildomai išskirtuose šių rūšių potencialių buveinių – brandžių ąžuolų tvarkymo plotuose:

15.2.1. saugomi visi seni drevėti gyvi ir žuvę ąžuolai, klevai, liepos, uosiai, pagrindinį dėmesį skiriant ąžuolams, taip pat gamtinę brandą pasiekę nedrevėti išvardintų rūšių medžiai – potencialios saugomų rūšių buveinės;

15.2.2. šalinami brandžių atviroje vietoje užaugusių ąžuolų lajas peraugę, kamienus šešėliuojantys jauni medžiai, krūmai. 20 m spinduliu nuo ąžuolų šalinamas pomiškis, medynas palaikomas 0,5 skalsumo, daugiau dėmesio skiriant pietinės, pietrytinės ir pietvakarinės ekspozicijos šlaituose ar medyno pakraščiuose esantiems medžiams;

15.2.3. užtikrinama, kad greta ąžuolų (lajų plote) nebūtų intensyvaus lankymosi arba įrengiami pakelti takai, saugant dirvą nuo sutrypimo;

15.2.4. ąžuoluose negali būti įrengiamos naujos ir pašalinamos esančios laipynės, prie medžių pritvirtinti jų įtempimo lynai ar kita žalojanti įranga;

15.3. salpinių pelėdgalvių radavietėse:

15.3.1. išsaugomi šiuurkščiųjų asiūklių sąžalynai, juose negali būti iškertami medžiai;

15.3.2. natūraliomis užtvaramis (pavyzdžiui, medžių virtuoliais) ar apsauginėmis tvorelėmis ribojamas takų formavimasis;

15.4. žirnia lapio pelėžirnio augavietėse 10–15 m diametro aikštelėse pašalinami krūmai, jauni medžiai, apgenimi seni medžiai, siekiant pagerinti augaviečių apšviestumą (augalai pakelia dalinį šešėlį, bet ne ūksmę). Pelėžirniams išbarsčius sėklas aikštelės kasmet ar kas antrus metus nušienaujamos ir biomasė pašalinama. Užtikrinama, kad suformuotose aikštelėse nebūtų intensyvaus lankymosi, o žiemą – čiuožinėjama;

15.5. miško laukymėse su kardalapių garbenių augavietėmis:

15.5.1. retinamas pakraščio medynas ir krūmai, siekiant, kad pro lajas prasiskverbtų apie 50 % saulės šviesos;

15.5.2. kiekvieną rudenį augalams išbarsčius sėklas šienaujama pašalinant žolės biomasę. Jei žolinė danga reta ir yra atviro grunto lopinėlių, šienauti galima pramečiui. Atsikūrus gausesnei populiacijai, šienavimą galima derinti su ekstensyviu ganymu;

15.6. varliagyvių saugios migracijos užtikrinimui palaikoma įrengta infrastruktūra – reguliariai išvalomi praėjimo po keliais lataikai, tikrinama ir palaikoma nukreipiančiųjų sienelių būklė;

15.7. europinių plačiausių žiemojimo vietų apsauga Antakalnio bunkeriuose užtikrinama palaikant įėjimuose įrengtų grotų ir kitų nelegalų lankymąsi užkardančių priemonių tinkamą techninę būklę.

16. Siekiant išsaugoti medynų įvairovę, būdingą kraštovaizdį, biologinę įvairovę ir rekreacinį potencialą, rekreacinio ir ekosistemų apsaugos prioriteto zonos:

16.1. nederlingose (Nbl, Šbl) augavietėse vykdomi nedidelių retmių (iki 0,2 ha) formavimo, medynų skalsumo mažinimo kirtimai, taikomos kitos priemonės pribrežtančiuose ir brandžiuose miškuose, sudarančios prielaidas pušynų atsikūrimui, kur dėl gaisrų

prevencijos, žolėdžių trūkumo, medyno sutankėjimo ir paklotės susivėrimo pušynai negali natūraliai atsikurti;

16.2. miško sklypuose užtikrinamas ne mažesnis kaip 15 m³/ha negyvos medienos kiekis, kurio didesnę dalį sudarytų daugiau kaip 20 cm diametro mediena; apie pusę turio turi sudaryti stovinti mediena (sausuoliai, stuobriai);

16.3. išsaugomi, formuojami ornitochoriniai ir entomofiliniai želdiniai.

17. Visame regioniniame parke siekiant kontroliuoti į Europos Sąjungos susirūpinimą keliančių invazinių rūšių sąrašą įtrauktų rūšių plitimą vykdoma jų stebėseną. Pagrindinis dėmesys skiriamas gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių teritorijoms. Pirmiausia vykdoma lengvai plintančių invazinių rūšių plitimo kontrolė, ypač prie upių ar laikinų vandentakų, bei rūšių, kurios dar nėra plačiai paplitusios ir žinomi efektyvūs jų kontrolės būdai sudaro prielaidas jų pilnam išnaikinimui regioniniame parke.

18. Siekiant atkurti Vilnios upės vientisumą ir renatūralizuoti Vilnios slėnio atkarpą ties Rokantiškių užtvanka ir tvenkiniu, atkuriant jos gamtinę ir kraštovaizdžio vertę, čia išskirtoje ekosistemų atkūrimo zonoje numatoma:

18.1. išpirkti (paimti visuomenės poreikiams) ir išardyti Rokantiškių užtvanką ir hidroelektrinę, išardyti žuvitakį;

18.2. atkurti Vilnios upės vagą, išsaugant slėnio reljefą ir pavasario potvynio užliejamas ar nuolat drėgnas medžiais ir krūmais neužaugusias žemumas, upės slėnyje formuoti atvirą kraštovaizdį su pavieniais medžiais, krūmais ar jų grupėmis. Prie upės galima įrengti baidarininkų išleidimo vietas, vakarinėje zonos dalyje galima įrengti iki 0,5 ha ploto poilsiui skirtą vandens telkinį. Potvynių neįtakojamose zonose gali būti įrengiama lankytojams skirta infrastruktūra (natūralaus grunto pėsčiųjų, dviračių takai, trumpalaikio poilsio vietos);

18.3. Rokantiškių užtvankos vietoje išsaugoti pėsčiųjų ir dviračių jungtį.

19. Murlės žemupio slėnio atkarpa tarp Žaliakalnio ir Stepono Batoro gatvių (ekologinės apsaugos prioriteto zonoje) tvarkoma atkuriant jos gamtinę ir kraštovaizdžio vertę – išvalomos šiukšlės, formuojamas miškas.

20. Buvusių garažų teritorijos Lyglaukių geomorfologiniame draustinyje ir į pietus nuo Stepono Batoro gatvės rekultivuojamos, apsodinant mišku.

V SKYRIUS

KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

21. Regioniniame parke esančių nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų ir vietovių apsaugos kryptys:

21.1. vertingųjų savybių ir kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimas;

21.2. tinkamas naudojimas ir pritaikymas, atskleidžiant paveldo vertingąsias savybes;

21.3. tikslingas pažinimas.

22. Prioritetas teikiamas nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio kultūros vertybių sankaupų zonose – Pūčkorių, Rokantiškių, Markučių kraštovaizdžio draustiniuose ir Tuputiškių urbanistiniame draustinyje, atskleidimui, pritaikymui ir pažinimui.

23. Bendrosios regioniniame parke esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos nuostatos:

23.1. nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų vertingųjų savybių apsauga, tinkamas naudojimas ir pritaikymas, tikslingas pažinimas;

23.2. prioritetas visada teikiamas nekilnojamųjų kultūros vertybių saugojimui vietoje (*in situ*). Jei kultūros paveldo objekto išsaugoti neįmanoma, jis išimtiniais atvejais gali būti perkeliamas į kitą suderintą vietą ar muziejų, o negrįžtamai suiręs ar pažeistas – prieš demontuojant, išsamiai dokumentuojamas;

23.3. išskirtinė svarba teikiama kraštovaizdžio apsaugai: ribojamas užstatymas, saugomos panoramos, apžvalgos vietos, želdynai formuojami išryškinant vertingus vaizdus, užtikrinant, kad savaiminiai želdiniai neužgožtų ir nepakeistų vertingo kraštovaizdžio.

24. Konkretūs saugomų pavienių ir kompleksinių nekilnojamojo kultūros paveldo objektų apsaugos ir pritaikymo reikalavimai gali būti nustatyti individualiuose apsaugos reglamentuose.

25. Kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingosios savybės nurodytos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų (toliau – NKPVT) aktuose. Parengus naujus aktus, pagrindiniai sprendiniai taikomi tiek, kiek tai nekenkia aktuose nustatytoms vertingosioms savybėms.

26. Kultūros paveldo objektų ir vietovių vertingųjų savybių apsauga užtikrinama, taikant šias priemones:

26.1. nuolatos (periodiškai) stebint kultūros paveldo objektų ir juos supančios aplinkos būklę, kad pastaroji neblogėtų, laiku atliekant priežiūros darbus;

26.2. atliekant išsamius taikomuosius tyrimus ir jais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos darbus. Atliekant archeologinius tyrimus archeologinį vertingųjų savybių pobūdį turinčiuose objektuose prieš tvarkomuosius paveldosaugos, tvarkomuosius statybos ir (ar) kitus darbus, kurių metu vykdomi žemės judinimo darbai, o XIX–XX a. pasipriešinimų, ginkluotų konfliktų, jų metu žuvusių žmonių laidojimo vietose, neveikiančiose ar riboto naudojimo kapinėse – prieš atliekant žemės judinimo darbus;

26.3. konsultuojant paveldo objektų savininkus dėl priežiūros ir tvarkybos darbų;

26.4. nekeičiant susiklosčiusio reljefo, išskyrus tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos darbus;

26.5. dominuojančio archeologinio, kraštovaizdžio, istorinio vertingųjų savybių pobūdžio objektuose (Naujosios Vilnios, Kučkuriškių piliakalnis, Naujosios Vilnios pilkapynas, Rokantiškių piliavietė, Rokantiškių piliakalnis su gyvenviete, Pūčkorių piliakalnis su gyvenviete) – išsaugant atviras erdves ir užtikrinant jų apžvalgą, vykdant želdinių kraštovaizdžio formavimo kirtimus, nepageidaujamų želdinių, pomiškio, trukdančių apžvelgti, blokuojančių vizualinius ryšius ir (ar) fiziškai žeidžiančių objektus, šalinimą, žolės dangos įsėjimą ir priežiūrą;

26.6. dominuojančio architektūrinio vertingųjų savybių pobūdžio objektuose (Markučių dvaro sodybos fragmentai, Pūčkorių palivarko sodyba, Leoniškių Prancūziškojo vandens malūno, vad. Belmonto, statinių kompleksas, Kučkuriškių popieriaus fabriko pastatų kompleksas, Tuputiškių gyvenvietė) – saugant architektūros bruožus ir elementus, planinę, tūrinę ir erdvinę struktūrą, vizualines ašis, želdinimo principus, apdailos medžiagų autentiškumą;

26.7. dominuojančio memorialinio vertingųjų savybių pobūdžio objekte (Vilniaus žydų senųjų kapinių teritorijoje) – išsaugant memorialinį ir antkapinius paminklus, jų fragmentų sandarumą, Vilniaus miesto gyventojų palaikus, reljefo formas, tvoros liekanas ir kitas vertingąsias savybes, nustatytas NKPVT akte.

27. Kultūros paveldo objektų ir vietovių tinkamas naudojimas ir pritaikymas užtikrinami, taikant šias priemones:

27.1. pritaikant naudojimui ir lankymui nenaudojamus kultūros paveldo objektus, pirmiausia – Kučkuriškių popieriaus fabriko pastatų kompleksą;

27.2. tvarkant ir prižiūrint aplinką, lankymui ir poilsiui skirtą infrastruktūrą, želdinius ir vandens telkinius;

27.3. užtikrinant aplinkos prieinamumą vyresnio amžiaus ir riboto judumo žmonėms, nedarant žalos kultūros paveldo objektų vertingosioms savybėms;

27.4. plečiant pažintinių takų, poilsio ir apžvalgos aikštelių sistemą;

27.5. šalinant menkaverčius vizualiai taršius statinius;

27.6. kultūros paveldo objektų ir kitų istorinių statinių pritaikymo naudojimui principai priklauso nuo šių objektų reikšmingumo ir vertingųjų savybių pobūdžio:

27.6.1. pritaikymas naudojimui vykdomas nežymiai keičiant kultūros paveldo objektų vertingąsias savybes, istorinių statinių išvaizdą;

27.6.2. atliekant tvarkomuosius statybos darbus išskirtinis dėmesys skiriamas su autentiškomis suderinamų medžiagų naudojimui ir vizualinio integralumo išsaugojimui. Jei įvertinama, kad rekonstravimo darbai yra būtini ir tik nežymiai pakeis kultūros paveldo objekto vertingąsias savybes, parenkant rekonstravimo kryptį, prioritetas yra teikiamas naujo priestato mažiausiai iš viešųjų erdvių matomoje pastato dalyje statybai, kuo mažiau veikiant autentiškas struktūras be intervencijos į esamo pastato architektūrą;

27.6.3. nauja statyba galima tik neužgožiant kultūros paveldo objekto. Naujas statinys, reikalingas kultūros paveldo objekto naudojimui užtikrinti, turi būti mažesnio aukščio ir tūrio negu kultūros paveldo objektas, ramių, prigesintų spalvų ir medžiagų, foninės (neutralios) architektūros, komponuojamas už kultūros paveldo objekto (žiūrint nuo įėjimo ar privažiavimo kelio, pagrindinių apžvalgos taškų);

27.6.4. dominuojančio archeologinio, istorinio vertingųjų savybių pobūdžio objektai (išskyrus archeologijos objektus, kurių teritorijos sutampa su kitokio vertingųjų savybių pobūdžio objektais ar vietovėmis) gali būti pritaikomi tik moksliniams, pažintiniams, mokomiesiems tikslams ir lankymui – gali būti įrengiami takai, mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai, atokvėpio ir apžvalgos vietos;

27.6.5. dominuojančio architektūrinio vertingųjų savybių pobūdžio objektuose galimas pritaikymas šiuolaikiniams poreikiams, naudojant objektą autentiška paskirtimi ir (ar) pritaikymas keičiant paskirtį. Prioritetas teikiamas paskirčiai, kuri yra artima autentiškai, nereikalauja didelių pastato planinės struktūros, išvaizdos, aplinkos pertvarkymų;

27.6.6. kompleksiniuose kultūros paveldo objektuose nauja paskirtis ir jai keliami reikalavimai neturi suardyti komplekso vientisumo;

27.6.7. negalima komplekso teritoriją fiziškai ir (ar) vizualiai dalinti istoriškai nepagrįstomis tvoromis, želdiniais, barjeriais ir (ar) kitomis priemonėmis;

27.6.8. atsinaujinantys energijos šaltiniai, energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiai ir kiti inžineriniai įrenginiai gali būti įrengiami tik integruojant juos į kitus (kultūrinės vertės neturinčius) statinius, kad šie nepažeistų objekto vizualinio integralumo arba taip, kad jie būtų neapžvelgiami iš nustatytų apžvalgos taškų, saugomose panoramose, perspektyvose, išklotinėse, nuo takų, kelių, viešųjų erdvių.

28. Pūčkorių kraštovaizdžio draustinyje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos nuostatos ir priemonės:

28.1. Pūčkorių palivarko sodybos (u. k. 27071) apsaugos tikslas – saugoti viešam pažinimui ir naudojimui. Palivarko sodyba tvarkoma siekiant atskleisti jos kultūrinę vertę, išryškinti daugiafunkcinę struktūrą, savitą ryšį su gamtiniais elementais, sudaryti prielaidas

darniam vystymui ir pritaikymui, nepažeidžiant vertingųjų savybių. Tvarkymo kryptis – konservavimas, restauravimas, pritaikymas. Teritorija tvarkoma vadovaujantis 27.6 papunktyje pateiktomis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis ir paveldosaugos reikalavimais. Paveldosaugos reikalavimai vertingųjų savybių išsaugojimui grindžiami NKPVT akto duomenimis;

28.2. Pūčkorių palivarko sodybai nustatomas tausojamojo naudojimo saugojimo režimas – statiniams galimos visos paskirtys, artimos autentiškai funkcijai (gyvenamoji, kultūros, gamybinė, ūkinė), bei kitos veiklos, nežalojančios vertingųjų savybių;

28.3. prioritetiniai tvarkymo darbai – sodybos pastatų tvarkyba, menkaverčių statinių griovimas, nevertingų, disonuojančių statinių pertvarkymas, formuojant kontekstualią neutralią architektūrą. Tvarkymo principas – autentiški struktūros elementai restauruojami, galimos visos atkūrimo ir pritaikymo darbų rūšys, reglamentuota naujų statinių statyba buvusių sodybos statinių vietose;

28.4. Pūčkorių palivarko sodybos savitumo išsaugojimui ir atskleidimui išryškinami istoriškai susiformavusių skirtingų funkcinių dalių (gerojo kiemo, ūkinio kiemo, vandens malūno, sodo) ir gamtinių elementų teritorijų saviti bruožai, kad pirminė jų paskirtis būtų atpažįstama:

28.4.1. sodybos gerojo kiemo tvarkymo kryptis – atnaujinti ir remontuoti istorinius pastatus, laikantis 27.6 papunktyje nurodytų reikalavimų, šalinti menkaverčius kitus objektus, siekiant išryškinti sodybos gerojo kiemo erdvinę struktūrą;

28.4.2. sodybos ūkinio kiemo dalyje galimas sunykusių sodybos pastatų tūrių atkūrimas pagal tyrimų duomenis arba naujų pastatų statyba buvusių statinių vietoje, išlaikant tūrio parametrus, naudojant saikingas šiuolaikinės architektūros priemones;

28.4.3. prioritetiniai tvarkymo darbai vandens malūno dalyje – apleistų vandens malūno pastatų, inžinerinių ir hidrotechninių statinių sistemos restauravimas ir pritaikymas lankymui, kitų pastatų atnaujinimas ir remontas, gerinant jų techninę būklę ir estetinį vaizdą, pažeistų funkcinių ryšių tarp vandens malūno statinių teritorijos ir sodybos ūkinio kiemo atkūrimas;

28.4.4. gamtinių elementų teritorijose prioritetas teikiamas želdinių, sodo, vandens telkinių priežiūrai ir tvarkymui, galimi kraštovaizdžio formavimo kirtimai, atveriant palivarko sodybos ir Vilnios šlaitų vaizdus;

28.5. paveldosaugos reikalavimai Pūčkorių palivarko sodyboje:

28.5.1. saugomas unikalus, vaizdingas Vilnios upės slėnio kultūrinis kraštovaizdis, susiformavęs plėtojant vietos pramonę ir ūkį;

28.5.2. saugomi vizualiniai ryšiai vertybės teritorijoje ir jos aplinkoje – atsiveriantys vaizdai į Pūčkorių atodangą ir sodybos panoramos nuo atodangos;

28.5.3. saugoma sodybos plano struktūra, tūrinė erdvinė kompozicija, kurią formuoja sodybos statiniai, jų liekanos, Vilnios upės vaga, tvenkinys, kelio trasa, želdiniai ir kiti elementai;

28.5.4. saugoma technologinių elementų sistema: hidrotechninių statinių liekanos – vandens malūno kanalas, užtvankos vieta su krantinės sieniele, buvusių ūkinių statinių vietos ir kiti elementai, nurodyti NKPVT akte;

28.5.5. palivarko sodybos kompleksą sudarančiuose kultūros paveldo objektuose galimi visų rūšių tvarkybos darbai ir pritaikymo veikla; darbai vykdomi remiantis tyrimų duomenimis, nepažeidžiant NKPVT aktuose nustatytų vertingųjų savybių;

28.5.6. tvarkomi istoriniai statiniai – gerinama bendra pastatų techninė būklė ir estetinis vaizdas, prioritetas teikiamas stogų, lietaus vandens nuvedimo sistemos bei fasadų tvarkymui,

medžiagos parenkamos vadovaujantis Pavilnių regioninio parko nuostatais ir (ar) tyrimų duomenimis;

28.5.7. kiti kultūros paveldo požįūriu nevertingi pastatai remontuojami, rekonstruojami, laikantis reikalavimų, nustatytų Pavilnių regioninio parko nuostatuose, menkaverčiai, techniškai susidėvėję statiniai griunami. Prioritetas teikiamas rekonstravimui nedidinant tūrių ir apleistų, nenaudojamų statinių griovimui;

28.5.8. saugomi ir tvarkomi vertingi želdiniai ir jų sistemos (sodas, medžių alėja, medžių grupė, ažuolas) bei vandens telkiniai; atsodinami sunykę vertingi želdiniai ir jų sistemos (rekomenduojamos medžių rūšys – liepos, klevai, ažuolai, uosiai, eglės), galimi kraštovaizdžio formavimo kirtimai, vadovaujantis istoriniais duomenimis galimas takų ir kelių tinklo ar jo dalies atkūrimas;

28.6. Pūčkorių palivarko sodybos vizualinės apsaugos pozonyje:

28.6.1. saugomi kultūrinio kraštovaizdžio elementai – Vilnios upės vaga, pakrantės, jų apželdinimo pobūdis;

28.6.2. pastatai remontuojami, rekonstruojami pagal reikalavimus, nustatytus Pavilnių regioninio parko nuostatuose. Vykdam rekonstravimo darbus, esamas užstatymo tankis ir statinių aukštis gali būti didinamas ne daugiau negu 10 procentų. Remontuojant pastatų išorę vengiama ryškių spalvų ir blizgių medžiagų, taikytina neutrali architektūrinė išraiška, naudotinos prigesintos žemės spalvos, natūralios medžiagos – medis, tinkas, pilka lygaus profilio skarda ar pilkas beasbestis šiferis stogams dengti;

28.7. Pūčkorių piliakalnio su gyvenviete (u. k. 33037) tvarkymo kryptis – konservavimas, restauravimas, pritaikymas. Prioritetinės darbų kryptys – prevencinė priežiūra, reljefo, želdinių tvarkymas, takų, laiptų, informacinių stendų ir kitų lankymo infrastruktūros elementų sistemos tobulinimas.

29. Tuputiškių urbanistiniame draustinyje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos kryptys ir priemonės:

29.1. bendrieji paveldosaugos reikalavimai Tuputiškių gyvenvietės (u. k. 33512) vertingųjų savybių apsaugai:

29.1.1. saugoma XX a. viduryje susiformavusi planinė struktūra – radialinio gatvelių tinklo fragmentai, sklypų sistema;

29.1.2. saugomas sodybinis miestelių netaisyklingas ir miesto vilų laisvo užstatymo pobūdis, autentiškos medinio užstatymo struktūros;

29.1.3. išryškinama XX a. viduryje suplanuoto kvartalo radialinio plano struktūra, formuojant naujus sklypus pagal radialinio planavimo principus, pratęsiant gatvelių trasas, suformuojant centrinę aikštę – atvirą viešąją erdvę;

29.1.4. tęsiama medinių sodybinio ir miesto vilų užstatymo tipo gyvenamųjų namų statybos tradicija;

29.1.5. palaikoma ir plėtojama vietovės gyvenamoji funkcija;

29.1.6. saugomas ir išryškinamas vertingų urbanistinių struktūrų santykis su gamtiniais aplinkos elementais – atskleidžiamos vaizdingos panoramos, perspektyvos;

29.1.7. saugomos atviros erdvės bei kvartalą supantys gamtiniai elementai, reikšmingi Tuputiškių gyvenvietės savitumui ir formuojantys vientisą kultūrinį kraštovaizdį – išraiškingas reljefas, miškai, želdinių grupės, pievos;

29.2. paveldosaugos reikalavimai Tuputiškių gyvenvietės pastatų tvarkymui:

29.2.1. kultūros paveldo objektuose galimi visų rūšių tvarkybos ir pritaikymo darbai, taikomos 26 ir 27 punktų nuostatos;

29.2.2. urbanistinės struktūros statiniuose galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, nustatytais 29.3 papunktyje. Išsaugomi autentiški ar mažai pakitę tradicinės medinės architektūros pastatų tūriai, detales; galimas pastatų šiltinimas iš išorės;

29.2.3. kitiems statiniams galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiant vietovės vertingųjų savybių, vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, nurodytais Pavilnių regioninio parko nuostatuose ir 29.3 papunktyje;

29.2.4. reglamentuota naujų statinių statyba vykdoma išlaikant vietovėje dominuojančio sodybinio ir miesto vilų užstatymo tipo bruožus, atsižvelgiant į aplinkinio užstatymo mastelį ir medžiagiškumą, laikantis Pavilnių regioninio parko nuostatuose nurodytų reikalavimų;

29.3. paveldosaugos reikalavimai Tuputiškių gyvenvietės statinių išorės apdailai:

29.3.1. istorinių statinių, statytų iki 1942 m., išlikę autentiški stalių gaminiai (langai, durys, prieangiai, fasadų apdailos elementai) saugomi juos restauruojant arba remontuojant. Negrįžtamai sunykę elementai atkuriami. Prioritetas teikiamas tradicinėms technologijoms, stalių gaminiai – mediniai;

29.3.2. istorinių statinių, statytų iki 1942 m., išorės apdailos medžiagos, elementai ir jų savybės (rūšis, profilis, matmenys), spalvinis sprendimas parenkami pagal natūros tyrimų duomenis. Jei natūros tyrimų šaltiniai neišlikę, remiamasi ikonografinė medžiaga ir istoriniais tyrimais (duomenimis), analogais;

29.3.3. po 1942 m. statytų ir naujai statomų statinių išorės apdailai rekomenduojama naudoti medines dailylentes, tinką, stogų dangoms – čerpes, skardos lakštus; vengtinios ryškios spalvos, blizgios, sintetinės medžiagos;

29.3.4. mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai, aptvėrimai gaminami iš natūralių medžiagų – medžio, metalo, akmens; sklypai aptveriami medinėmis arba metalinėmis perregimomis tvoromis, formuojamos gyvatvorės;

29.4. siekiant išsaugoti Tuputiškių gyvenvietės vertingąsias savybes bei atskleisti jos istorinio suplanavimo elementus, Tuputiškių urbanistiniame draustinyje išskiriamos kraštovaizdžio tvarkymo zonos ir pozonai, kurių tvarkymo kryptys ir teritorinės apsaugos priemonės yra šios:

29.4.1. reguliuojamos pradinės apsaugos (KOr*) kraštovaizdžio tvarkymo pozonyje, kuris nustatomas registrinių (pradinės apsaugos) kultūros paveldo objektų teritorijose, tikslinga palaikyti tradicines (įprastas) ar kitas naudojimo formas, užtikrinančias kultūrinės vertės išsaugojimą ir objektų naudojimą (pritaikymą), gerinti šių vertybių eksponavimo sąlygas. Tvarkymo kryptis – konservavimas, restauravimas, pritaikymas. Šios teritorijos tvarkomos vadovaujantis 26 ir 27 punktuose pateiktomis kultūros paveldo apsaugos priemonėmis ir nuostatomis, parengtais NKPVT aktais bei individualiuose apsaugos reglamentuose nustatytais paveldosaugos reikalavimais;

29.4.2. išsaugančio (GEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma vertingo užstatymo teritorijose, kuriose dominuoja istorinės, XX a. viduryje susiformavusios sodybinio miestelių netaisyklingo užstatymo struktūros, bei vertingose gamtinių elementų teritorijose. Tvarkymo kryptis – urbanistinės struktūros ir gamtinių elementų išsaugojimas, restauravimas, pritaikymas, atvirų erdvių išsaugojimas. Šių teritorijų tvarkyme ir vystyme prioritetas teikiamas susiformavusio užstatymo tipo ir kraštovaizdžio išsaugojimui. Saugomi išlikę radialinio gatvių tinklo fragmentai, sodybinio ir miesto vilų užstatymo tipai, saugomos išlikusios nepakitusios sklypų ribos, autentiškas sklypų zonavimas (kiemas, sodas, daržas ir kitos dalys), išlikę istoriniai pastatai, apželdinimo pobūdis. Pastatų aukštis gali būti didinamas

iki užstatymo tipui būdingų parametrų, galimi keitimai, pagrįsti tyrimų duomenimis. Teritorijose, kuriose dominuoja urbanistinės struktūros statiniai, rekomenduojama išsaugoti ne tik jų užstatymo struktūrą (morfotipą), tačiau ir mažai pakitusios architektūros istorinių statinių tūrius. Gamtinių elementų teritorijos – neužstatomos, jas vystant prioritetas teikiamas gamtinės aplinkos išsaugojimui ir tvarkymui, prižiūrint ir vystant rekreacinę infrastruktūrą, formuojant kraštovaizdį;

29.4.3. išsaugančio (GEk) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje išskiriami pozonai:

29.4.3.1. gamtinių elementų (GEk-G) pozonis apima neurbanizuotas Tuputiškių gyvenvietės dalis, kuriose dominuoja gamtiniai elementai – želdinių grupės ir eilės, miškai, pievos. Šiame pozonyje galima rekreacijai skirtų mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų ir teritorijos pritaikymui reikalingų inžinerinių statinių statyba. Mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai turi derėti gamtinėje aplinkoje;

29.4.3.2. sodybinio miestelių netaisyklingo užstatymo (GEk-S) pozonis, kuriame sklypo užstatymą formuoja vieno aukšto su pastoge pastatai – pagrindinis pastatas (aukštis iki karnizo – 3–3,5 m, iki kraigo – 7,5–8,5 m) ir pagalbiniai pastatai (aukštis iki karnizo 2,5–3 m, iki kraigo 4,5–6 m), visi statiniai atitraukti nuo bent trijų sklypo ribų;

29.4.3.3. viešųjų erdvių (GEk-V) pozonis, apima saugomas radialinio gatvelių tinklo fragmentų erdves. Teritorijos tvarkymo prioritetai – istoriškai susiformavusio gatvių tinklo restauravimas, pritaikymas, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkybos ir statybos darbus, išsaugant vietovės planinę ir erdvinę struktūrą bei apželdinimo pobūdį, vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, nurodytais 26, 27 punktuose ir 29.3 papunktyje. Parenkant vietas naujiems statiniams bei formuojant želdinius būtina sudaryti sąlygas vertingų vaizdų (siluetų, panoramų, perspektyvų) apžvalgai;

29.4.4. pertvarkomojo (GEp) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma Tuputiškių gyvenvietės dalyse, kuriose dominuoja nesusiformavusios erdvės. Šios zonos tvarkymo kryptis – urbanistinės struktūros vystymas, vadovaujantis istorinėse valdose susiklosčiusiais plano ir erdvių formavimo dėsniais. Gyvenvietės užstatymas toliau vystomas vadovaujantis radialinio planavimo principais pagal sodybinio ir miesto vilų užstatymo bruožus;

29.4.5. pertvarkomojo (GEp) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje išskiriami pozonai:

29.4.5.1. sodybinio miestelių netaisyklingo arba miesto vilų laisvo užstatymo (GEp-S/MV) pozonis. Šiame pozonyje užstatymas gali būti vystomas pagal Tuputiškių gyvenvietės istoriniam užstatymui būdingus bruožus: sklype dominuoja pagrindinis vieno aukšto su mansarda ar dviejų aukštų pastatas, dengtas šlaitiniu stogu, galimi vienas ar keli pagalbiniai pastatai; pagrindinis pastatas komponuojamas sklypo centre, atitrauktas nuo sklypo ribų, pagalbiniai pastatai mažesnių tūrių, išdėstomi sklypo gilumoje; nesusiformavusios teritorijos dalys planuojamos atsižvelgiant į susiklosčiusios istorinės plano struktūros bruožus – formuojamų žemės sklypų plotas nuo 15 iki 25 arų, būdinga stačiakampio ar artima trapecijai forma. Neužstatytuose žemės sklypuose galima naujų sodybų statyba, sklypų užstatymo tankio ir pastatų aukščio rodikliai nustatomi pagal Pavilnių regioninio parko nuostatų reikalavimus;

29.4.5.2. viešųjų erdvių (GEp-V) pozonis, kuriam priskiriama Tuputiškių gatvės trasa, gatvių atkarpos, suplanuotos XX a. planuose, dabar naudojamos kaip takai ir privažiavimai prie sodybų, bei nesusiformavusi erdvė Tuputiškių gyvenvietės centrinėje dalyje, iš kurios atsiveria gyvenvietės panoramos. Šios teritorijos tvarkymo prioritetai – gatvių infrastruktūros, privažiavimų prie pastatų įrengimas, rekreacijai skirtų atvirų erdvių suformavimas, išryškinant vietovės vertingąsias savybes.

30. Markučių kraštovaizdžio draustinyje esančio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos kryptys ir priemonės:

30.1. Markučių dvaro sodybos fragmentų (u. k. 15915) teritorijoje:

30.1.1. saugomos vertingosios savybės, nustatytos NKPVT akte – sodybos plano struktūra, tūrinė erdvinė kompozicija, sudaryta iš 1868 m. pastatytos vilos, Šv. Varvaros koplyčios, neišlikusių statinių vietų, parko želdinių, vandens telkinių, saugomų statinių ir kitų elementų;

30.1.2. tvarkymo darbų kryptys – autentiškos komplekso statinių struktūros atskleidimas, nuolat vykdoma statinių, parko, vandens telkinių ir kitų teritorijos vertingųjų savybių priežiūra, konservavimas, restauravimas, kultūrinių veiklų plėtojimas; prioritetas teikiamas prevencinės priežiūros darbams;

30.1.3. siekiant užtikrinti Markučių dvaro sodybos fragmentų apsaugą, tikslinga juos paskelbti valstybės saugomu paveldo objektu.

30.2. J. Pilsudskio namo (u. k. 49448) teritorijos tvarkymo kryptis – autentiškų elementų (charakteringo XX a. pradžios Pavilnio gyvenamo namo ir jo aplinkos) išsaugojimas, restauravimas, želdinių formavimas, atskleidžiant kraštovaizdžio vertes ir gerinant paveldo objekto apžvalgą, kitų statinių pertvarkymas, formuojant miesto vilų užstatymo tipui būdingą struktūrą;

30.3. Mindaugo Tomonio žūties vieta tvarkoma išsaugant atvirą erdvę, atminties ženklus ir autentiško grindinio fragmentus, išlikusius M. Tomonio gatvėje. Šį istorinį objektą tikslinga įrašyti į Kultūros vertybių registrą.

31. Paveldosaugos reikalavimai (teritorinės apsaugos priemonės) Kučkuriškių popieriaus fabriko komplekso (u. k. 30522) teritorijoje:

31.1. saugomos vertingosios savybės, nurodytos NKPVT akte – tūrinė erdvinė kompozicija ir plano struktūra, formuojama popieriaus fabriko pastatų, kamino bei želdinių; fabriko statiniai, reljefas, liepų eilė, liepų grupė;

31.2. saugomus pastatus ir teritoriją tikslinga tvarkyti pagal tausojamojo naudojimo režimo nuostatas;

31.3. prioritetinės tvarkybos darbų kryptys – autentiškos komplekso statinių struktūros išryškinimas, statinių ir teritorijos vertingųjų savybių restauravimas, pritaikymas naudojimui, nepažeidžiant teritorijos tūrinės erdvinės kompozicijos ir plano struktūros;

31.4. vertingose komplekso dalyse galimi tvarkybos, remonto darbai, nevertingose dalyse – griovimo, rekonstravimo mažinant tūrį ir gerinant estetinį vaizdą, naujos statybos darbai.

32. Nekilnojamojo kultūros paveldo tikslingo pažinimo skatinimo priemonės:

32.1. mokslinių ir taikomųjų tyrimų, atskleidžiančių paveldo istoriją ir vertes atlikimas;

32.2. aktyvi ir kryptinga paveldo ir kultūrinio turizmo komunikacija, pagrįsta tyrimų duomenimis ir turizmo infrastruktūros privalumais;

32.3. informacinių ženklų, nuorodų, informacinių stendų, lauko ekspozicijų, takų, laiptų bei kitos infrastruktūros įrengimas ir priežiūra, pasiekiamumo gerinimas;

32.4. pėsčiųjų pažintinių takų ir dviračių turizmo trasų, apjungiančių kultūros paveldo objektus ir vietas, projektavimas ir įrengimas.

VI SKYRIUS

REKREACINIO NAUDOJIMO KRYPTYS IR PRIEMONĖS

33. Regioninio parko rekreacinio naudojimo pagrindinė kryptis yra pažintinio turizmo plėtra, siekiant atskleisti regioninio parko kraštovaizdžio ypatumus, gamtos ir kultūros vertybes. Ji įgyvendinant įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, plėtojant esamus, statant ir įrengiant naujus lankytojams skirtus rekreacinės infrastruktūros objektus, puoselėjant, tvarkant ir pritaikant tradicinį kultūrinį ir gamtinį kraštovaizdį, pažintinę vertę turinčias gamtos ir kultūros paveldo vertybes, puoselėjant gyvasias kultūros tradicijas ir raiškas, plėtojant ekspozicijas ir edukacines veiklas, atnaujinant regioninio parko informacinę sistemą.

34. Regioninio parko rekreacinio naudojimo nuostatos:

34.1. prioritetinės rekreacijos rūšys yra pažintinis turizmas, poilsis gamtoje ir pramoginė rekreacija. Taip pat vystoma sportinė rekreacija, plėtojamas žirgų sportas ir jodinėjimo paslaugos;

34.2. orientuojamasi į aktyvaus ir ramaus trumpalaikio poilsio formų organizavimą bei su jomis susijusios aplinkos tvarkymą, išlaikant vyraujančią gamtinį kraštovaizdžio pobūdį;

34.3. rekreacinis naudojimas, infrastruktūra ir poilsio objektai koncentruojami rekreacinio prioriteto zonose; kitose regioninio parko dalyse kuriama lankytojams skirta infrastruktūra – įrengiami dviračių ir pėsčiųjų takai, pažintiniai takai, pėsčiųjų ir dviračių turizmo trasos, trumpalaikio poilsio vietos, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, apžvalgos aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai;

34.4. kempingai, rekreaciniai pastatai ir kompleksai įrengiami ir statomi tik tvarkymo plane numatytose vietose;

34.5. prie pažintinio turizmo trasų, takų ir lankomų objektų pagal patvirtintus ir su regioninio parko direkcija suderintus projektus gali būti įrengiamos automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos ir poilsiavietės, apžvalgos aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai;

34.6. draustiniuose įrengiama rekreacinė infrastruktūra lankytojams orientuojama į vertybių pažinimą, derinama prie gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio ypatumų;

34.7. vystant pažintinio turizmo trasų ir takų sistemą, lankymui, trumpalaikiam poilsiui ir sportui skirtą infrastruktūrą, siekiama ne tik sudaryti sąlygas turizmui plėtoti, bet ir gerinti susisiekimo, poilsio ir aktyvaus laisvalaikio galimybes vietos gyventojams, gyvenamosios aplinkos kokybę;

34.8. žiemos sezono metu miško keliai, pėsčiųjų ir dviračių takai ir trasos bei jų įranga gali būti naudojami lygumų slidinėjimui;

34.9. gerinant kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas, prie esamų ir numatomų apžvalgos aikštelių, lankomų objektų, pažintinio turizmo trasų ir takų gali būti vykdomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai;

34.10. rekreaciniai ištekliai tausojami, prireikus reguliuojami lankytojų srautai, diegiamos priemonės rekreacinės digresijos poveikiui mažinti.

35. Regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonose numatoma:

35.1. Ažuolijos miško parko rytinėje dalyje formuoti miško parkus, gerinti jų pritaikymą pažintiniam lankymui ir poilsiui, plėtoti pažintinius takus ir susijusią lankytojams skirtą infrastruktūrą (apžvalgos ir atokvėpio aikšteles);

35.2. tvariai plėtoti Belmonto poilsio ir pramogų kompleksą, derinant su kultūros paveldo ir gamtos vertybių išsaugojimu; gretimose rekreacinėse teritorijose formuoti miško

parkus, gerinti jų pritaikymą pažintiniam lankymui ir poilsiui; plėtoti pėsčiųjų pažintinius takus ir dviračių trasas, gerinti jų įrangą ir kitą lankymui skirtą infrastruktūrą; gerinti hipodromo įrangą;

35.3. tvariai plėtoti Belmonto žirgyną, prie Belmonto gatvės numatytose vietose formuoti lankymui bei poilsiui gamtoje skirtą infrastruktūrą (dviračių trasas, poilsio ir žaidimų aikšteles);

35.4. prie Gurių gatvės įrengti kempingą arba kitą lankytojų aptarnavimui skirtą objektą;

35.5. Kučkuriškių popieriaus fabriko pastatų kompleksą tvarkyti ir tvariai plėtoti kaip daugiafunkcinį paslaugų kompleksą, derinant su kultūros paveldo komplekso vertingųjų savybių išsaugojimu ir atskleidimu; integruoti į regioninio parko pažintinio turizmo trasų ir takų sistemą, įrengti pėsčiųjų pažintinių takų ir dviračių trasų jungtis;

35.6. Kučkuriškių gamybinės teritorijas dešiniajame Vilnios krante (A. Kojelavičiaus g. 3 ir Kučkuriškių g. 6) transformuoti į daugiafunkcinius paslaugų kompleksus, žemės sklypo unikalus Nr. 4400-2354-5895 dalyje įkurti medijų miestelį; tvarkyti ir rekonstruoti esamas gyvenamąsias teritorijas, gerinant jų estetinį vaizdą; formuoti rekreacinius miškus ir želdynus; Vilnios pakrantes integruoti į regioninio parko pažintinio turizmo trasų ir takų sistemą, įrengti pėsčiųjų pažintinių takų ir dviračių trasų jungtis, kitą lankytojams skirtą infrastruktūrą;

35.7. gerinti Liepkalnio slidinėjimo centro infrastruktūrą, teritorijos pritaikymą lankymui ir aktyviam poilsiui vasaros sezono metu; numatytose vietose įrengti naujas slidžių nusileidimo trasas; greta esančius Ribiškių sodus plėtoti kaip rekreacinę gyvenvietę, vystyti želdynų, vandens telkinių ir jų pakrančių pritaikymą poilsiui;

35.8. prie Viršupio ir Šilo gatvių formuoti miško parkus, gerinti jų pritaikymą pažintiniam lankymui;

35.9. prie Minsko plento plėtoti gydymo, slaugos ir (ar) globos paslaugas;

35.10. tvariai plėtoti Pūčkorių diskgolfo parką, derinant su tradicinio kraštovaizdžio, kultūros paveldo ir gamtos vertybių išsaugojimu, gerinti pažintinių takų įrangą ir kitą lankymui bei poilsiui gamtoje skirtą infrastruktūrą;

35.11. gerinti Sapieginės-Šveicarijos miško parkų pritaikymą pažintiniam lankymui ir poilsiui, derinant su gamtos ir kraštovaizdžio vertybių apsauga; gerinti pažintinių takų įrangą ir kitą lankymui bei poilsiui gamtoje skirtą infrastruktūrą; pritaikyti lankymui retą geologinį objektą – Antakalnio konglomeratą;

35.12. Strielčiukuose formuoti rekreacinius želdynus su pažintiniam lankymui ir gretimų gyvenamųjų kvartalų gyventojų poilsiui reikalinga infrastruktūra – pėsčiųjų pažintinių takų jungtimis, poilsio ir žaidimų aikštelėmis;

35.13. prie Tuputiškių plėtoti dviračių trasas, formuoti miško parkus, bendrojo naudojimo erdves ir želdynus, gerinti jų pritaikymą pažintiniam lankymui ir poilsiui bei tvariai plėtoti lipynių parką, derinant su kultūros paveldo vietovės – Tuputiškių gyvenvietės – aplinkos, atvirų kraštovaizdžio erdvių ir gamtos vertybių išsaugojimu.

36. Regioninio parko draustiniuose papildomai numatoma:

36.1. Ancučių kraštovaizdžio draustinio šiaurinėje dalyje – sutvarkyti ir pritaikyti aktyviam poilsiui esamą žiedinį taką;

36.2. Iškartų kraštovaizdžio draustinio rytinėje dalyje – pritaikyti lankymui ir aktyviam poilsiui buvusią slidinėjimo trasą;

36.3. Markučių kraštovaizdžio draustinyje – gerinti Markučių dvaro sodybos ir parko pritaikymą lankymui ir poilsiui;

36.4. Ribiškių kraštovaizdžio draustinio vakarinėje dalyje, prie Birbinių gatvės, rekonstruoti įrengtą poilsiavietę, pritaikant gamtos vertybių ir kraštovaizdžio pažinimui;

36.5. Ribiškių kraštovaizdžio draustinio vakarinėje dalyje, prie Ribiškių pažintinio tako įrengtą žaidimų aikštelę pertvarkyti į atokvėpio vietą, pritaikant gamtos vertybių ir kraštovaizdžio pažinimui; žaidimų aikštelės įrangą perkelti į gretimą rekreacinio prioriteto zoną;

36.6. Ribiškių kraštovaizdžio draustinio rytinėje dalyje, šalia Gurių gatvės – gerinti apžvalgos aikštelės įrangą;

36.7. Rokantiškių kraštovaizdžio draustinyje buvusią vasaros estradą pertvarkyti į atokvėpio vietą, pritaikant draustinio vertybių pažinimui ir renginiams;

36.8. Tuputiškių geomorfologinio draustinio vakarinėje dalyje, prie Žemųjų Pavilnių gyvenvietės, sutvarkyti ir pritaikyti lankymui bei poilsiui Jokūbo kalną;

36.9. Tuputiškių urbanistiniame draustinyje prie Pavilnio geležinkelio stotelės, viešųjų erdvių (GEp-V) kraštovaizdžio tvarkymo pozonyje, formuoti viešąją atvirą erdvę – trumpalaikio poilsio ir apžvalgos vietą, pritaikant Tuputiškių gyvenvietės istorijos ir vertybių pažinimui bei panoramos apžvalgai;

36.10. Vilnios botaninio-zoologinio draustinio vakarinėje dalyje, Vilnios kairiajame krante šalia Markučių dvaro sodybos, įrengti lankytojams ir vandens turistams skirtą poilsiavietę;

36.11. Vilnios botaninio-zoologinio draustinio rytinėje dalyje, tarp Kučkuriškių popierius fabriko komplekso ir Stepono Batoro gatvės, įrengti pėsčiųjų pažintinių takų ir dviračių trasų jungtis su dviratininkų ir pėsčiųjų tiltais per Vilnios upę.

37. Regioninio parko pažintinio turizmo trasų ir takų sistemą sudaro tvarkymo plano brėžinyje pažymėti esami ir numatomi pėsčiųjų pažintiniai takai, pėsčiųjų ir dviračių turizmo trasos ir jų jungtys, Vilnios upės vandens turizmo trasa.

38. Vystant dviračių turizmą įrengiamos dviračių-pėsčiųjų takai, dviračių turizmo trasos ir jų jungtys, turistams skirtos atokvėpio ir poilsio vietos, ieškoma galimybių pritaikyti dviračių turizmui Belmonto, Pavilnio ir Žemąją gatves. Pirmiausia plėtojama žiedinė dviračių turizmo trasa tarp Paupio ir Pūčkorių, dviračių turizmo jungtis tarp Aukštojo Pavilnio, Žemojo Pavilnio, Tuputiškių ir Belmonto (Pūčkorių), dviračių trasų jungtis tarp Kučkuriškių ir Pūčkorių su dviratininkų ir pėsčiųjų tiltais per Vilnios upę.

39. Vystant pėsčiųjų turizmą, rytinėje regioninio parko dalyje numatoma įrengti žiedinį pėsčiųjų pažintinį taką ties Kučkuriškėmis (pro Barsukynės ir Ancučių raguvynus, Naujosios Vilnios pilkapyną ir Kučkuriškių piliakalnį), pėsčiųjų pažintinių takų jungtis ties Naująja Vilnia ir Strielčiukais bei tarp Kučkuriškių ir Pūčkorių, gerinti esamų pėsčiųjų pažintinių takų įrangą. Tikslinga pašalinti arba sutvarkyti tarpukario gynybinių įtvirtinimų liekanas (prie Pūčkorių atodangos, Ancučių kraštovaizdžio draustinyje ir kitur), kurios kelia pavojų lankytojams.

40. Vilnios upės vandens turizmo trasa regioniniame parke naudojama derinant su gyvosios gamtos vertybių išsaugojimu. Plaukimas baidarėmis augalų vegetacijos metu reguliuojamas, atsižvelgiant į upės vandens lygį.

41. Jodinėjimui gamtoje naudojami miško keliai ir takai aplink Belmonto žirgyną. Siekiama, kad jodinėjimo trasos kuo mažiau sutaptų su pėsčiųjų pažintiniais takais.

42. Autoturizmui naudojamas esamas gatvių tinklas ir bendra pažintinio turizmo infrastruktūra, esamos ir numatomos automobilių stovėjimo aikštelės. Tvarkant pažintiniam

lankymui svarbias gatves, prie rekreacinių teritorijų ir lankomų objektų įrengiamos nuorodos, nuvažiavimai, sustojimo ir atokvėpio vietos.

VII SKYRIUS

GYVENAMŲJŲ VIETŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

43. Regioninio parko gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros pagrindinė kryptis – užstatyto kraštovaizdžio tvarkymo zonų vystymas nedidinant jų bendro ploto bei infrastruktūros gerinimas, siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes.

44. Regioniniame parke pagal galiojančius bendruosius ir specialiuosius planus gali būti įrengiami šiuolaikiniai inžineriniai tinklai, tiesiamos ir rekonstruojamos gatvės, gerinama jų danga. Pirmenybė teikiama inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį gyvenamųjų teritorijų ir vienkiaminių sodybų vaizdą bei kraštovaizdį.

45. Regioniniame parke esantys stambesnių transporto (gatvių, geležinkelių) ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai tvarkomi pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus.

46. Esamose sodybose pastatai projektuojami, statomi, rekonstruojami ir (ar) kapitališkai remontuojami vadovaujantis regioninio parko nuostatų reikalavimais. Į kultūros paveldo vietovių ir objektų teritorijas patenkančioms sodyboms papildomai taikomi V skyriuje nustatyti reikalavimai.

47. Užstatyto kraštovaizdžio tvarkymo zonose (GEp, GRi, GAI, GŪi) esančiuose neužstatytuose žemės sklypuose galima naujų sodybų statyba vadovaujantis regioninio parko nuostatų reikalavimais, išskyrus Tuputiškių urbanistiniame draustinyje išskirtą viešųjų erdvių (GEp-V) pozonį, kuriame naujų sodybų kūrimas nenumatomas. Tuputiškių urbanistiniame draustinyje išskirtame sodybinio miestelių netaisyklingo arba miesto vilų laisvo užstatymo (GEp-S/MV) pozonyje žemės sklypų formavimui ir naujų sodybų statybai papildomai taikomi 29.4.5.1 papunktyje nustatyti reikalavimai. Kraštovaizdžio tvarkymo zonose ir pozoniuose, kuriuose numatoma naujų sodybų statybos galimybė, galimas pagrindinės žemės sklypų naudojimo paskirties keitimas į kitą paskirtį, nustatant vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų naudojimo būdą.

48. Žemojo Pavilnio ir Kučkuriškių gyvenamojo funkcinio prioriteto zonose galimas esamų privačių žemės sklypų skaidymas, išskyrus atvejus, kai bent viena žemės sklypo dalis tampa mažesnė kaip 20 arų.

49. Užstatytose ar užstatomose rekreacinio ir edukacinio kraštovaizdžio tvarkymo zonose (RNI, NDU) taikomi Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrajame plane ir patvirtintuose detaliuosiuose planuose nustatyti užstatymo rodikliai.

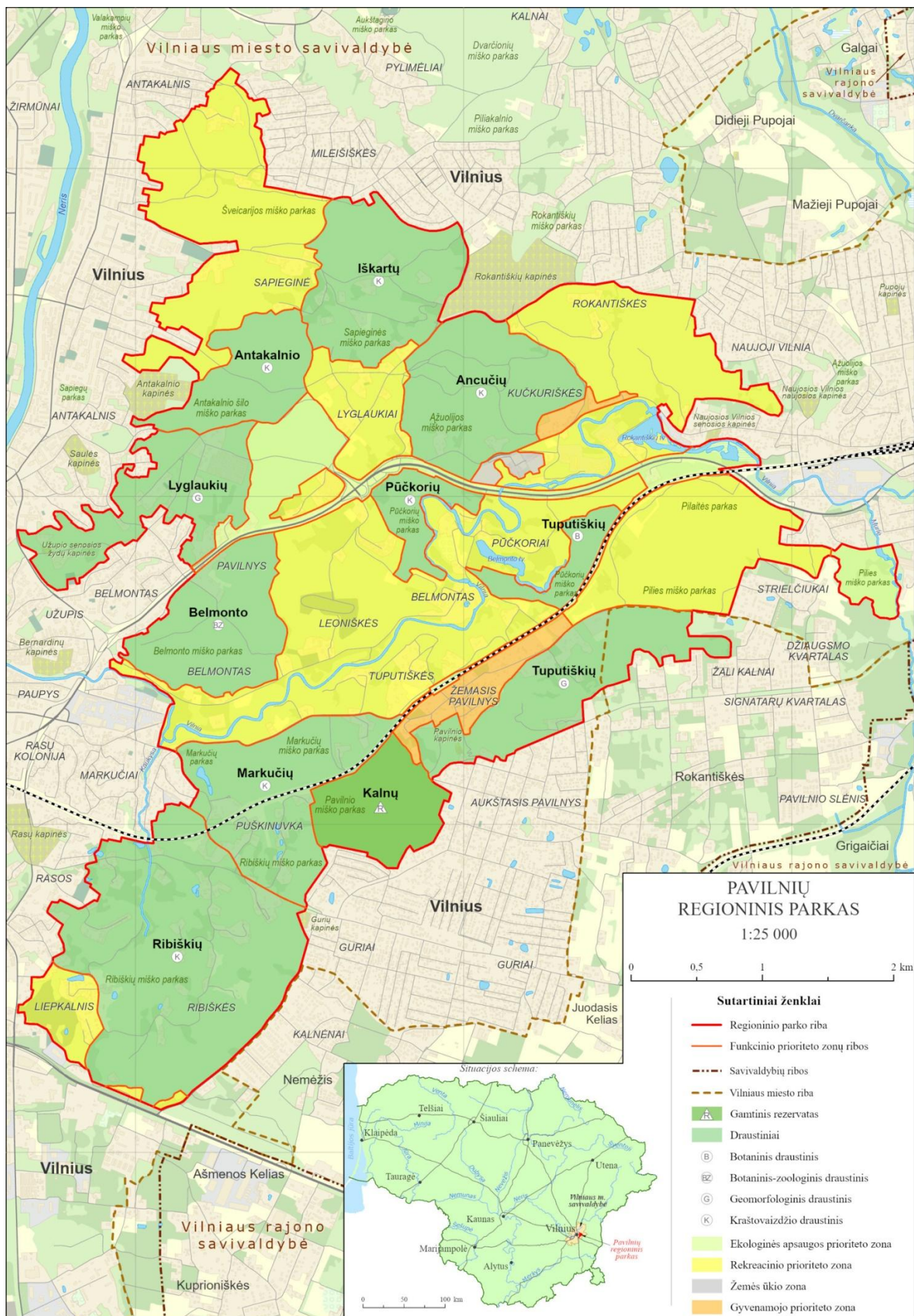
50. Plėtojant visuomenei svarbias švietimo paslaugas numatoma:

50.1. buvusių garažų teritorijoje prie Stepono Batoro ir Mildos gatvių sankryžos (užstatytoje pastatais edukacinio kraštovaizdžio (NDU) tvarkymo zonoje) statyti mokyklą;

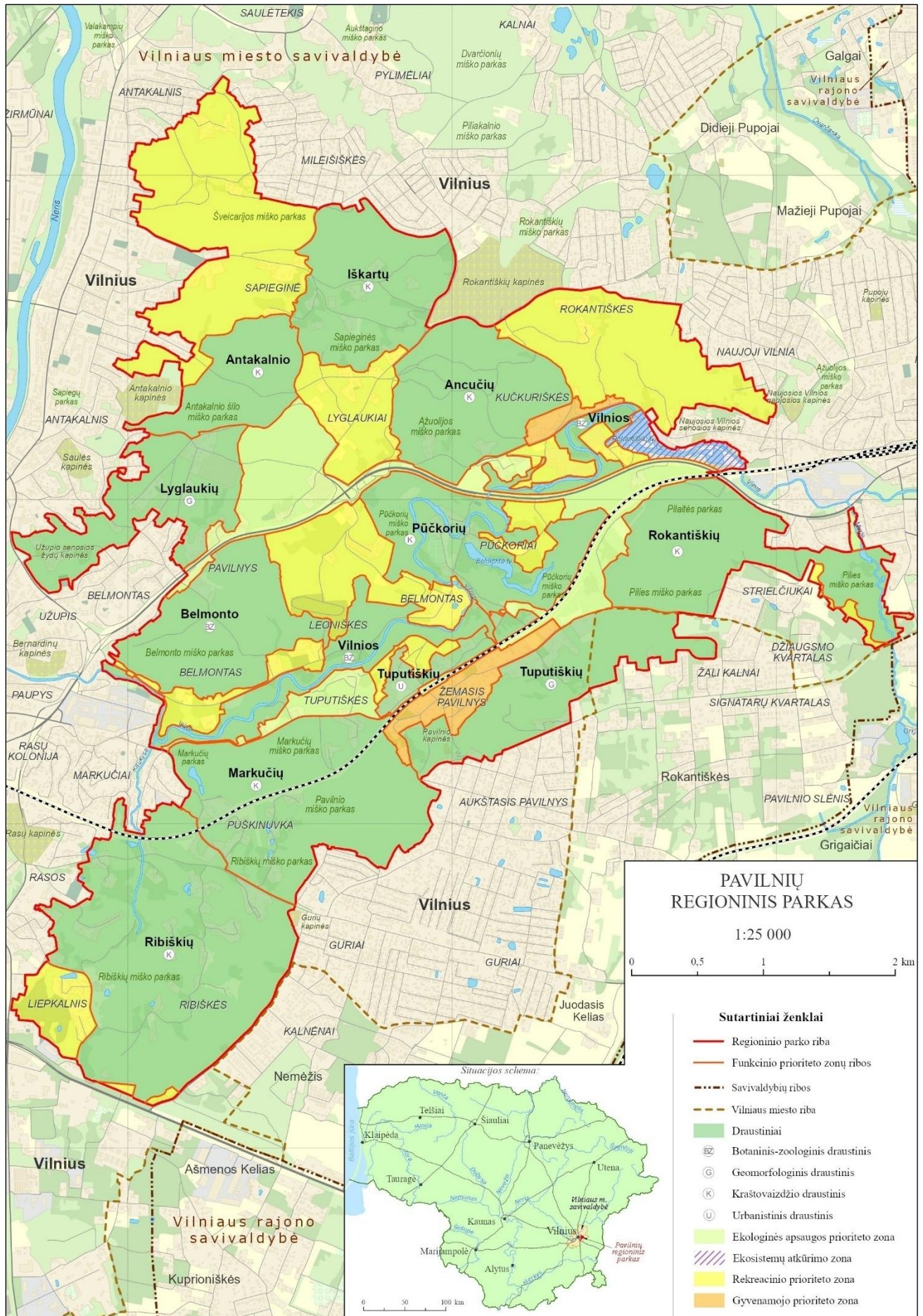
50.2. buvusio Lietuvos jaunųjų gamtininkų centro teritorijoje (užstatytoje pastatais edukacinio kraštovaizdžio (NDU) tvarkymo zonoje) plėtoti Lietuvos įtraukties švietime centrą. Esami pastatai ir statiniai rekonstruojami ir pritaikomi centro veiklai, galima papildomų centro veiklai reikalingų pastatų ir statinių statyba. Pastatų paskirtys nustatomos atsižvelgiant į centro veiklos poreikius.

51. Regioniniame parke negalima tvoromis užtverti paupių, rekreacinių teritorijų ir lankomų objektų, apžvalgos aikštelių, privažiavimų ir priėjimų į juos. Tvoromis negalima pertverti saugomų atvirų kraštovaizdžio erdvių.

2 priedas. Pavilnių regioninio parko esamų ribų schema

3 priedas. Pavilnių regioninio parko projektuojamų ribų schema

4 priedas. Pavilnių regioninio parko funkcinio prioriteto zonų pokyčiai

Funkcinio prioriteto zona	Senos ribos			Naujos ribos			Pokytis
	vnt.	ha	%	vnt.	ha	%	ha
Konservacinė	11	1 118,5	51,4	12	1 434,2	65,0	315,7
Ekologinės apsaugos	2	124,8	5,7	2	174,5	7,9	49,7
Ekosistemų atkūrimo	–	–	–	1	17,6	0,8	17,6
Rekreacinė	9	881,6	40,5	13	538,1	24,4	–343,4
Žemės ūkio	1	8,2	0,4	–	–	–	–8,2
Gyvenamoji	2	43,3	2,0	2	42,1	1,9	–1,2
Iš viso:	25	2 176,4	100,0	30	2206,5	100,0	30,1

5 priedas. Pavilnių regioninio parko rezervatų ir draustinių pokyčiai

Rezervatas, draustinis	Senos ribos, ha	Naujos ribos, ha	Pokytis, ha
Kalnų gamtinis rezervatas	64,8	–	–64,8
Ancučių kraštovaizdžio draustinis	116,1	116,4	0,3
Antakalnio kraštovaizdžio draustinis	66,8	67,6	0,8
Iškartų kraštovaizdžio draustinis	114,5	114,0	–0,5
Markučių kraštovaizdžio draustinis	123,0	188,4	65,4
Pūčkorių kraštovaizdžio draustinis	30,5	107,7	77,2
Ribiškių kraštovaizdžio draustinis	274,7	278,3	3,6
Rokantiškių kraštovaizdžio draustinis	–	130,6	130,6
Lyglaukių geomorfologinis draustinis	98,9	99,7	0,8
Tuputiškių geomorfologinis draustinis	106,6	108,1	1,4
Tuputiškių botaninis draustinis	26,7	–	–26,7
Belmonto botaninis-zoologinis draustinis	95,8	109,8	14,0
Vilnios botaninis-zoologinis draustinis	–	90,2	90,2
Tuputiškių urbanistinis draustinis	–	23,4	23,4
Iš viso:	1 118,5	1434,2	315,7

6 priedas. Pavilnių regioninio parko kraštovaizdžio tvarkymo zonų suvestinė

Kraštovaizdžio tvarkymo zonos (KTZ) ir jų grupės	Indeksas	Vnt.	Plotas	
			ha	%
Konservacinio apsaugos prioriteto kraštovaizdžio tvarkymo zonos		23	116,5	5,28
Reguliuojamos apsaugos kultūros paveldo objektų teritorijų KTZ	KOr	23	116,5	5,28
Miškingo kraštovaizdžio tvarkymo zonos		56	1157,1	52,44
Išsaugančio ūkininkavimo KTZ	MEk	48	1065,2	48,28
Apsauginio ūkininkavimo KTZ	MAb	8	91,9	4,16
Agrarinio kraštovaizdžio tvarkymo zonos		80	194,6	8,82
Išsaugančio ūkininkavimo KTZ	ŽEk	16	30,5	1,38
Atkuriančio ūkininkavimo KTZ	ŽEr/VEr	1	17,6	0,80
Apsauginio ūkininkavimo KTZ	ŽAb	63	146,5	6,64
Vandens telkinių (akvatorių) kraštovaizdžio tvarkymo zonos		6	12,3	0,56
Išsaugančio ūkininkavimo KTZ	VEk	4	11,6	0,53
Apsauginio ūkininkavimo KTZ	VAe	2	0,7	0,03
Rekreacinio ir edukacinio kraštovaizdžio tvarkymo zonos		35	495,1	22,44
Neužstatyta ir neužstatoma pastatais rekreacinio KTZ	RNe	24	462,9	20,98
Užstatyta ar užstatoma pastatais rekreacinio KTZ	RNi	5	21,9	0,99
Užstatyta pastatais edukacinio KTZ	NDu	6	10,3	0,47
Užstatyto kraštovaizdžio tvarkymo zonos		67	128,7	5,83
Išsaugančio KTZ	GEk	9	15,7	0,71
Pertvarkomojo KTZ	GEp	27	37,8	1,71
Intensyvaus užstatymo KTZ (rekreacinio prioriteto zonose)	GRi	21	30,5	1,38
Vizualinio reguliavimo KTZ	GAi	7	5,5	0,25
Intensyvaus užstatymo KTZ (gyvenamojo prioriteto zonose)	GŪi	3	39,2	1,78
Technogenizuoto kraštovaizdžio tvarkymo zonos		39	102,3	4,64
Neužstatyta eksploatacinio (gavybinio) KTZ	NLn	6	17,2	0,78
Užstatyta eksploatacinio (gavybinio) KTZ	NLu	1	1,3	0,06
Gamybinio-komunalinio-energetikos KTZ	NFu	3	3,7	0,17
Inžinerinės infrastruktūros KTZ	NTu	29	80,1	3,63
Iš viso:		305	2206,5	100,00

7 priedas. Miškų grupių keitimo siūlymų suvestinės

Esama miško grupė / pogrupis	Siūloma miško grupė / pogrupis	Miško sklypai ar jų dalys, vnt.	Plotas, ha	Dalis, %
I/10	IIA/21	22	62,7	19,02
IIA/21	IIB/27	13	0,7	0,21
IIB/25	IIA/21	163	201,8	61,17
IIB/27	IIA/21	19	24,6	7,45
IIB/25	IIB/27	60	36,6	11,10
nenustatyta	IIA/21	7	3,0	0,91
nenustatyta	IIB/25	1	0,1	0,04
nenustatyta	IIB/27	2	0,3	0,10
Iš viso:		287	329,9	100,00

Miškų grupės ir pogrupiai	Esami		Siūlomi	
	ha	%	ha	%
I grupė. Rezervatiniai miškai	62,7	4,1	–	–
II grupė. Specialiosios paskirties miškai	1460,1	95,7	1526,3	100,0
IIA. Ekosistemų apsaugos miškai	812,3	53,2	1103,7	72,3
21 – Draustinių miškai	812,3	53,2	1103,7	72,3
IIB. Rekreaciniai miškai	647,8	42,4	422,6	27,7
25 – Miško parkai	580,2	38,0	341,9	22,4
27 – Miestų miškai	67,6	4,4	80,6	5,3
Miško sklypai, kuriems nenustatyta miškų grupė	3,5	0,2	–	–
Iš viso:	1526,3	100,0	1526,3	100,0

Pastaba: duomenys pateikiami projektuojamose regioninio parko ribose

8 priedas. Pavilnių regioninio parko miškų grupių priskyrimo brėžinys

